

HELHEDSPÅN FOR SKÆRBÆK

INDHOLD

Forord.....3

Kontekst.....4

Fokusområder.....6

Borgernes vision for Skærbæk.....8

Strategi og målsætning for Skærbæks udvikling.....12

 • Strukturplan.....14

#1 Bind byen sammen.....16

 • Fællesskaber på tværs af byen.....20

 • Tiltag.....22

#2 Naturen som ramme for Skærbæk.....26

 • Formet af landskabet.....30

 • Eksisterende natur.....32

 • Naturpotentiale.....34

 • Bynatur.....36

 • Åbent land.....38

 • Vision om bynatur - illustrationscollage.....40

#3 Et varieret bybillede.....44

 • Byudvikling på kanten af byen.....48

 • Kulturmiljøer.....50

 • Bevaring af bebyggelse.....52

 • Byfortætning.....54

#4 En stærk relation til vandet.....58

 • Klimatilpasning.....62

 • Udvikling af havneområdet og Strandparken.....64

#5 Bæredygtig by og et aktivt erhvervsliv.....68

 • Tradition for omstilling.....72

 • Udvikling og fornyelse.....74

Helhedsplanens realisering.....78

Baggrund.....80

 • Helhedsplan 2.0.....82

 • Helhedsplaner i Fredericia Kommune.....84

 • Det politiske ophæng for helhedsplanen.....86

Indeværende helhedsplan er blevet til i et samarbejde mellem Skærbæks borgere og Fredericia Kommune

Skærbæk er en levende landsby, der kendetegnes ved sine aktive borgere og stærke fællesskaber. Her vil man sit lokalsamfund og hinanden – og mange familier har boet her gennem generationer. Det forstår man godt. Skærbæk med sit hyggelige bymiljø ligger lige ned til Kolding Fjord, og er omgivet af storslåede landskaber og natur på alle sider.

De smukke rammer og et lokalsamfund, hvor man vil hinanden, gør Skærbæk til et attraktivt sted at bosætte sig. Udviklingen er gået stærkt de sidste år, mange nye boliger er kommet til i den nordlige del af byen, og flere er flyttet til byen.

Et bysamfund, der blomstrer og udvikler sig er positivt. Men det må ikke gå for stærkt eller gå ud over den særlige identitet og de kvaliteter, som Skærbæk har. Det, som gør Skærbæk så særlig og så attraktiv, skal vi passe rigtig godt på.

Med en by i hurtig vækst og med flere boliger på vej, er der behov for at lave en ny helhedsplan, der har fokus på, hvordan vi sikrer, at Skærbæk bliver ved med at være en levende landsby med stærke fællesskaber.

Den nye helhedsplan handler om, hvordan vi sikrer, at en udbygning med boliger både integreres i den eksisterende by og den omgivende natur, og at der samtidig skabes nyt naturindhold i og omkring byen. Den handler også om, hvordan byens servicetilbud, rekreative tilbud og infrastruktur kan udvikles i takt med, at byen vokser. Og den handler om, hvordan byens erhverv fortsat kan trives og udvikle sig.

Helhedsplanen er udarbejdet i et samarbejde med borgere i Skærbæk. Tak for de mange gode input til og drøftelser om, hvad der er vigtigt for udviklingen af Skærbæk som samfund. Helhedsplanen vil blive brugt som overordnet strategi for de beslutninger, der skal tages om Skærbæks fremtidige udvikling. Samtidig ser vi helhedsplanen som et grundlag for en fortsat positiv dialog med lokalsamfundet om Skærbæks udvikling.

KONTEKST 1 : 100 000 LUFTFOTO (FORÅR 2023)

Skærbæk er placeret fritliggende i landskabet, omgivet af marker og skov og med en beliggenhed lige ned til Lillebælt. Med sine godt 2600 indbyggere har byen en størrelse, der understøtter de funktioner, der kendetegner en lokalby, eksempelvis en lokal skole, dagligvarebutik og en aktiv borgerforening.

I andre sammenhænge, hvor der kræves en kapacitet, der rækker ud over Skærbæk, indgår Skærbæk i et lokalt samarbejde. Her er den geografiske tilknytning og historiske relation til Taulov med til at understøtte foreningslivet i lokalområdet, hvilket kommer begge byer til gode og styrker båndene imellem dem.

Luftfoto: SDFE Dataforsyningen

5 FOKUSOMRÅDER

Indholdet i Helhedsplan for Skærbæk er tematiseret i 5 fokusområder, der går i dybden med specifikke emner og områder. Forud for fokusområderne præsenteres den overordnede strategi og målsætning for Skærbæk samt borgernes vision for Skærbæk.

#1

FOKUSOMRÅDE #1
BIND BYEN SAMMEN

Skærbæk består af flere dele med hver sin iboende identitet og berettigelse. De skal hver især styrkes, men samtidig bindes bedre sammen på flere niveauer - både fysisk, socialt og mentalt.

Læs mere på side 16

#2

FOKUSOMRÅDE #2
NATUREN SOM RAMME FOR SKÆRBÆK

Helhedsplanen lader den langsigtede planlægning for mere natur definere rammerne for byudviklingen. Der er et klart hovedfokus på at forbedre naturens tilstand og behovet for sammenhængende natur. Herudover skal menneskers adgang og nærhed til naturen styrkes, bl.a. ved i højere grad at lade naturen gribe ind i byen.

Læs mere på side 26

#3

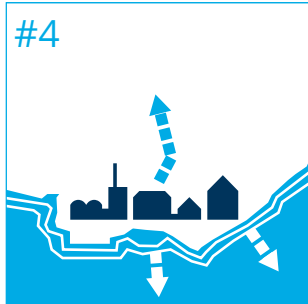

FOKUSOMRÅDE #3
ET VARIERET BYBILLEDE

Skærbæk har brug for et udvidet udbud af boliger. Med langsigtet og koordineret planlægning skal det tilstræbes, at udbuddet af boliger understøtter en varieret og inkluderende by, og at de nye bydele relaterer sig til omgivelserne og hænger sammen med resten af byen.

Læs mere på side 44

#4

FOKUSOMRÅDE #4
EN STÆRK RELATION TIL VANDET

Tilknytningen til vandet har gennemgået en udvikling fra at være det primære levebrød til at have værdi i kraft af den rekreative anvendelse og en mental tilknytning til vandet. Nærheden til vandet giver også klimatilpasningsmæssige udfordringer, som dog i et vist omfang kan blive et aktiv for byen, hvis det håndteres rigtigt.

Læs mere på side 58

#5

FOKUSOMRÅDE #5
BÆREDYGTIG BY OG ET AKTIVT ERHVERVSLIV

Erhverv med særlige beliggenhedskrav, som er knyttet til Skærbæks placering nær kysten, skal fortsat spille en aktiv rolle i byen og bidrage med arbejdspladser og autentisk hverdagsliv på havnen og i byen generelt. Udviklingen skal understøtte Fredericia Kommunes vision om at være grøn i verdensklasse.

Læs mere på side 68

BORGERNES VISION FOR SKÆRBÆK

Et væsentligt fundament for helhedsplanen er det fremtidsbillede, som beboerne har af lokalsamfundet. Drømme, ønsker og visioner for, hvordan man gerne vil bo og leve i lokalsamfundet, kan fungere som vigtige pejlemærker for den udvikling, der skal ske.

BORGERNES VISION Et fælles billede af, hvordan fremtiden ser ud, er et rigtig godt grundlag for den løbende dialog mellem kommune og lokalsamfund, der skal være om den fremadrettede udvikling. Beboerne har skabt en vision for, hvordan Skærbæk ser ud om 25 år. Denne vision er det overordnede pejlemærke for indholdet i helhedsplanen.

AFBALANCERET UDVIKLING Med Helhedsplan for Skærbæk sættes rammerne for en afbalanceret udvikling, hvor den fælles målsætning er, at byudvikling sker i et tempo, hvor byen og velfærdsområdet kan følge med. Helhedsplanen peger på fremtidige muligheder og udfordringer og koordinerer indsatser på tværs af områder, fagligt og geografisk, så byens udvikling i højere grad vil opleves som afmålt og velovervejet.

I forhold til den fysiske planlægning bygger helhedsplanen grundlæggende på et princip om at se mod slutmålet: hvad er den definitive grænse for byens vækst? Her tages der udgangspunkt i de omgivelser, der sætter rammerne for Skærbæk, hvilket sikrer Skærbæk som en fritliggende by, der indpasser sig på en harmonisk måde i landskabet.

BYUDVIKLING I helhedsplanen bliver der gået særligt i dybden med byudviklingsområderne i det nordlige Skærbæk, da der her er ekstra meget på spil i forhold til den fortsatte sammenhængskraft i byen,

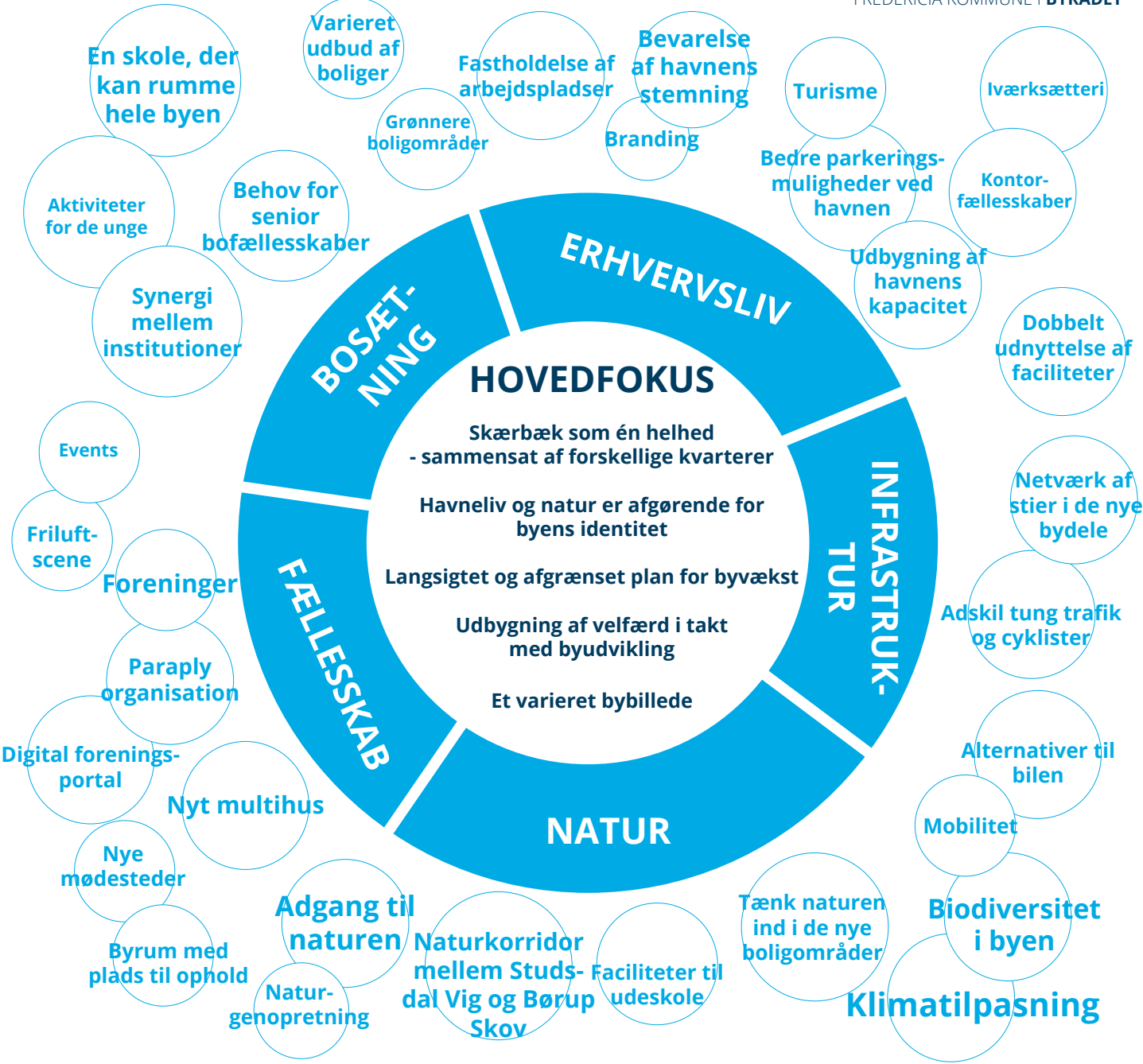
funktionelt og socialt. Samtidig rummer det nordlige Skærbæk det største mulighedsrum i forhold til at realisere visionen om sammenhæng i byen og mellem by og natur.

Byudvikling er, udover vedvarende demografiske udsving forårsaget af flyttekæder og svingende fødselstal, den afgørende faktor i forhold til at kunne forudsige fremtidens kapacitetsbehov i velfærdssektoren. Her kan det blive en fordel, at helhedsplanen giver et klarere billede af det endelige omfang af nybyggeri i Skærbæk.

OPMÆRKSOMHEDSPUNKTER Figuren til højre illustrerer en del af de opmærksomhedspunkter og idéer, som borgerne har bragt i spil, fra afgrænsede projektorienterede idéer til større principielle målsætninger. Målet er, at helhedsplanen kan rumme meget af begge typer og skabe sammenhæng mellem dem ved at holde fast i den røde tråd i form af de centrale principper, der er planens hovedfokus.

Gennem processen omkring helhedsplanen har der særligt været en opmærksomhed rettet mod sammenhængskraften i byen. Her er den lokale skole et afgørende samlingspunkt, ikke kun for børnefamilier, men for hele byen. Derfor har mange lagt vægt på ønsket om, at skolen skal styrkes og have kapacitet til alle børn på en årgang, så byen ikke opdeles.

Helhedsplanen har generelt en overordnet strategisk tilgang og peger på egnede placeringer til en eventuel fremtidig udbygning af fælles funktioner.

Figuren viser udefra og ind: idébobler, 5 arbejdsgruppemaer og ønsker til planens hovedfokus.

Om 25 år vil beboerne i Skærbæk kunne sige:
"Selvom Skærbæk er vokset, er det stadig en levende og venlig landsby med et rigt liv, hvor sammenhold og god planlægning sikrer plads og omsorg til og for alle aldersgrupper. Her siger vi stadig: "Go-daw", når vi møder hinanden."

VISION FOR SKÆRBÆK 2050 - EN LEVENDE LANDSBY

Vi er blevet flere, men Skærbæks identitet er fulgt med. Skærbæk opleves som én landsby, hvor der er værnnet om byens harmoniske samspil med bælt, fjord og skov.

Små oaser skaber luft i de nye boligområder. Nye bæredygtige boligformer er skudt op og bidrager til byens forskelligartede udtryk. Samtidig er mange eksisterende boliger blevet energirenoveret - og nogle endda revet ned og erstattet af nye huse.

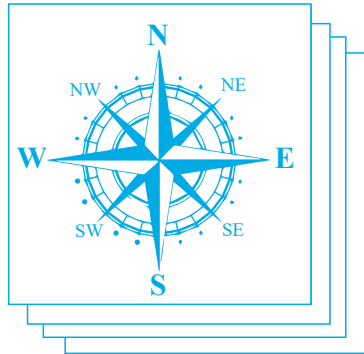
Den nye naturkorridor fra Børup Skov til Gudsø Vig sætter på smukkeste vis en grænse for byens vækst. Det grønne stisystem, der slynger sig mellem bakkerne og ned mod havnen, skaber samhørighed. Stisystemet er videreført i de seneste 25 års bebyggelser sammen med nye naturområder.

Byens afgrænsede vækst har gjort det muligt at skabe balance mellem kapacitet og lokalt behov for byens daginstitution og skole ved en udvidelse af bygninger, der tjener flere funktioner.

En bypark med nye fælles aktiviteter aflaster havneområdet som byens centrum. Havnens liv har udviklet sig med nye opholdsarealer, caféer, havnerelaterede forretninger og andre virksomheder. Fritidsfiskere, lystsejlere, ikke støjende vandaktiviteter samt folke- og kulturliv deles om de helt unikke arealer langs Kolding Fjord og Lillebælt.

Området omkring Skærbækværket er udviklet til et kraftcenter for energi på internationalt plan. Nye teknologier er kommet til, og nye unge mennesker har bosat sig i Skærbæk.

En lang tradition for bådebyggeri med bierhverv er fastholdt. I løbet af de seneste 25 år har nye erhvervsvirksomheder fået plads såvel blandt eksisterende bebyggelser som i særlige erhvervsområder.

MÅL OG STRATEGI FOR SKÆRBÆKS UDVIKLING

Helhedsplan for Skærbæk skal først og fremmest sikre en afbalanceret udvikling, hvor en fælles forståelse af det langsigtede mål om en helstøbt, men varieret by, som er omgivet af natur, går igen i alt fra overordnet planlægning til lokale initiativer.

Det strategiske udgangspunkt for udviklingen af Skærbæk ligger i alt det, der er særligt for Skærbæks identitet, især eksisterende kvaliteter som byens stærke fællesskaber og tilknytningen til vand og natur. Her skal en målrettet og langsigtet indsats sikre en fortsat udvikling, der bygger videre på den positive fortælling om Skærbæk som et sted, hvor man værner om lokale, inkluderende fællesskaber - og er ambitiøse i forhold til at passe på naturen.

VISION Skærbæk om 25 år er den vision, som står som et centralt omdrejningspunkt i arbejdsgruppernes oplæg. Visionen lægger vægt på en koordineret og afgrænset byvækst, så de funktioner, der skal understøtte, at Skærbæk fortsat er et godt sted at bo og leve, kan følge med.

Der skal være plads til, at hverdagsliv og fælles aktiviteter kan udfolde sig og gøre hele byen til et levende sted, så byen får flere små centre og trækker noget af livet fra havnen med ind i byen. Det gælder både i forhold til eksisterende samlingssteder som skolen, Strandparken og byens grønne lommer - men også i de nye boligområder nord for byen.

De nye boligområder skal være varierede og bestå af forskellige typer af huse, som tilpasses skalaen i den eksisterende by med hensyn til højde og rytme.

FOKUSOMRÅDER Oplægget fra arbejdsgrupperne har, sammen med tværfagligt input og kvalificering fra kommunens forvaltning, udmøntet sig i 5 fokusområder, der alle knytter sig særligt til Skærbæks identitet og visionen om en blandet, inkluderende og helstøbt by.

Et afgørende mål for helhedsplanen er, at byudvikling og byfortætning i Skærbæk skaber indbydende kvarterer, der indgår i et fint samspil med både den eksisterende by og det omgivende land. Nye bebyggelser skal bidrage til byens attraktivitet og understøtte et varieret udbud af boligtyper og bomiljøer. Landskab og natur skal tages seriøst, når der bygges nyt, så det smukke, kuperede terræn og de eksisterende naturværdier kommer til deres ret og bliver styrket.

STRUKTURPLAN Fokusområderne har dannet udgangspunktet for en strukturplan, der samlet illustrerer en række mulige fysiske tiltag og deres indbyrdes sammenhænge. De enkelte tiltag varierer i omfang og deres grad af realiserbarhed, men udtrykker alle en intention og destination for Skærbæk.

Struktuplanen rummer først og fremmest en overordnet strategisk tilgang, der skal sikre de større sammenhænge indbyrdes mellem bydele og med den omgivende kontekst. Derudover peger planen på oplagte placeringer for specifikke funktioner som institution, fælleshus m.m.

STRUKTURPLAN 1 : 12000
SIGNATURFÖRKLARING

-
- 1 FÆLLES FUNKTIONER : SKOLEN**
Potentiale: samle fælles funktioner omkring skolen. *Side 18 og 22-23*
 - 2 FÆLLES FUNKTIONER : NORD**
Potentiale: tænke fælles funktioner ind i byudviklingen. *Side 22-23*
 - OVERORDNEDE STIFORBINDELSER**
Eksisterende.
 - MINDRE STIER**
Eksisterende.
 - BEFÆSTEDE STIER**
Eksisterende.
 - 3 FORSLAG TIL NYE STIER**
I forbindelse med byudvikling. *Side 28-29*
 - 4 FORSLAG TIL NYE STIER**
Langsigtet mål. Kun mulig efter aftale med lodsejere.
Side 28-29
 - POTENTIEL ØKOLOGISK FORBINDELSE**
Friholdes bl.a. for byudvikling.
Side 38-39
 - 5 BYUDVIKLING**
Langsigtet plan for nye boligområder nord for byen. *Side 46-47*
 - 6 BYFORTÆTNING**
Udvikling inden for den eksisterende by.
Side 54-55
 - 7 KLIMATILPASNING**
Mulige tiltag. *Side 62-63*
 - 8 HAVNEOMRÅDET OG STRANDPARKEN**
Områdernes videreudvikling. *Side 64-65*
 - 9 ERHVERV**
Eksisterende erhverv og deres fortsatte rolle i byen. *Side 70-73*
 - 10 BYLIV FRA HAVN TIL BY**
Potentiale: Aktivt liv på Skærbæk Havnepade læs mere på side 74-75

BIND BYEN SAMMEN

BIND BYEN SAMMEN

De stærke fællesskaber er den særlige lim, der binder Skærbæk sammen og skaber sammenhængskraft. Mødestederne for både de formelle og uformelle fællesskaber spiller derfor en vigtig rolle i Skærbæk.

I Skærbæk er der en stærk fællesskabsfølelse, der får samfundet til mentalt at hænge sammen som landsby. Fundamentet for dette er et aktivt og bredt foreningsliv, samt borgere, der tager initiativ til forskellige aktiviteter. Foreninger og beboere er åbne for alle i byen. Det skaber en kultur, hvor det er et naturligt at møde nye mennesker og skabe nye relationer.

SAMMENHÆNGSKRAFT I BYEN De mange aktiviteter og rum for fællesskabet omfatter et bredt spektrum fra skole, børnehave, idræt, kultur, friluftsliv og foreningsliv. Havnen, vandet og skoven giver enestående muligheder for udendørs aktiviteter. Mange indendørsaktiviteter foregår i Skærbækhus, som benyttes intensivt.

Et voksende befolkningstal begynder at presse rammerne for aktiviteter. Helhedsplanen sætter derfor fokus på de faciliteter, som fortsat skal danne en attraktiv ramme for byens fællesskaber, både i form af muligheder for udvikling af de eksisterende faciliteter, men også muligheder for nye faciliteter i Skærbæk.

Der kan f.eks. tænkes fælles aktiviteter for hele byen ind i de nye boligområder i den nordlige del af Skærbæk. Det kan være med til at binde byen bedre sammen og styrke fællesskabsfølelsen mellem de gamle og de nye kvarterer i Skærbæk.

SKOLE OG DAGINSTITUTION Byens institutioner har gennemgået funktionsmæssige forandringer, afhængigt af de lokale behov - det er i høj grad sket ved at udnytte eksisterende rammer på nye måder.

Den integrerede daginstitution fra 1978 fungerede til at starte med både som vuggestue, børnehave og SFO, men i dag ligger SFO sammen med skolen.

Skærbæk Skole, der ligger ca 1 km vest for daginstitutionen, har også gennemgået forandringer for at kunne tilpasse sig svingende børnetal gennem årene. Der er sket udvidelser på skolen - bl.a. med Skærbækhus pavillonen, hvor der tidligere har været bibliotek og indtil for nylig har fungeret som medborgerhus. Skærbækhus er dog i foråret blevet inddraget til førskole som en midlertidig løsning på pladsmangel.

Den fysiske afstand mellem institutionerne giver nogle begrænsninger i forhold til fleksible overgange mellem børnehave og skole samt muligheder for dobbeltudnyttelse af faciliteter. Der er derfor et potentiale i at samle fælles funktioner omkring skolen, hvorfor helhedsplanen peger på oplagte placeringer til en eventuel fremtidig udbygning af disse.

Helhedsplanen er ikke til hinder for, at der kan planlægges for institutioner med andre placeringer, hvis der opstår andre oplagte muligheder.

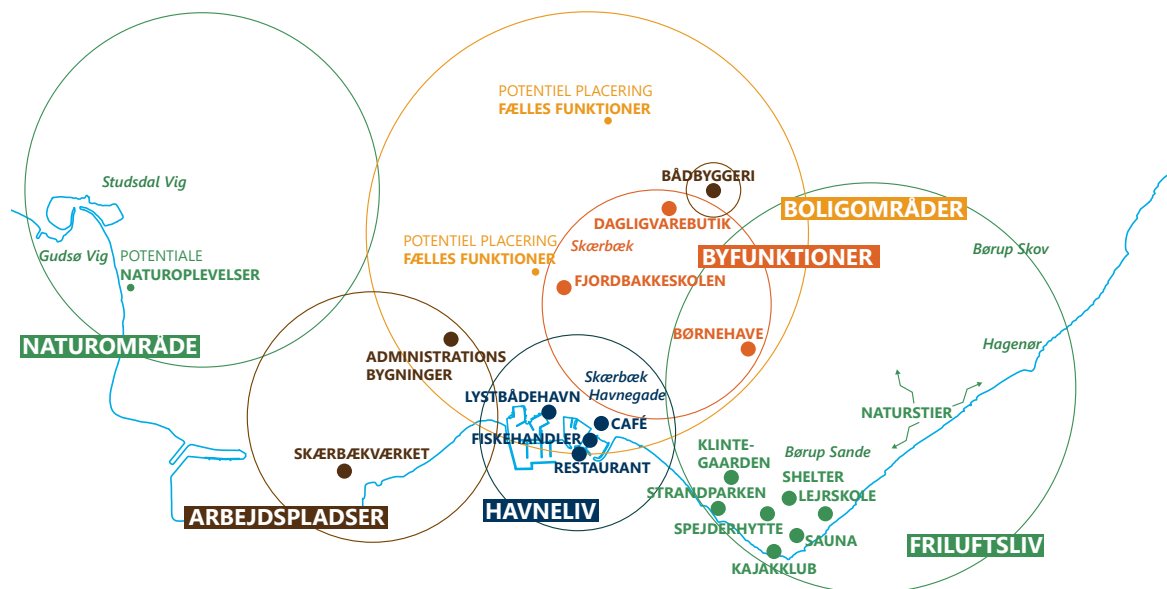
Fjordbakeskolen, Skærbæk.

Orienteringsløb ved Strandparken og Børup Skov er en begivenhed, der kan samle mange mennesker om friluftsliv.

Sankt Hans på Kalvsbjerg.

FÆLLESSKABER PÅ TVÆRS AF BYEN

Skærbæk består af en række strukturelle områder, der har hver deres karakter, og som danner rammen for vidt forskellige aktiviteter:

BYFUNKTIONER OG BYLIV Den centrale del af Skærbæk består af et bycenter, hvor der, udover boliger, ligger dagligvarebutik, skole, børnehave og Skærbækhus. Dette område rummer derfor både den private og den offentlige service, der udgør vigtige byfunktioner. Nye butikker, sundhedstilbud, institutioner og lign. kan med fordel placeres i dette område for at understøtte de øvrige byfunktioner.

Udover de ovennævnte funktioner rummer området også udearealer i tilknytning til skolen, som er vigtige i forhold til at tilbyde et sted i byen, hvor børn og unge kan udfolde sig med leg, rulleskøjter og lignende aktiviteter. Området ved og omkring skolen er egnet til at indpasse funktioner til rekreative aktiviteter, da

placeringen er central, men der samtidig er færre naboer, der kan blive generet af støj. Det er let for børn og unge at mødes her, og det er samtidig lettere at understøtte et trygt miljø i forhold til alternative mødesteder som eksempelvis Strandparken, der ligger mere isoleret.

BOLIGOMRÅDER De ældre boligkvarterer ligger i den syd-vestlige del af Skærbæk, mens de nyere og kommende boligkvarterer ligger i den nord-østlige del af byen. Hvert kvarter har små fællesskaber, der centrerer sig omkring fælles friarealer. De nye og de kommende boligkvarterer rummer mulighed for at placere nye aktiviteter, der kan styrke fællesskabet på tværs af hele byen, f.eks. bydelsparker, små sportsbaner og lignende.

HAVNELIV Havnen og Skærbæk Havnegade er med cafe, fiskehandler, restaurant, lystbådehavn og er

I Skærbæk er julemanden en tilbagevendende begivenhed for hele byen.

hvervshavn centrum for mange by- og havneaktiviteter, der skaber et attraktivt bymiljø, der tiltrækker både borgere og turister. Det er et miljø, der har potentiale for mere byliv.

FRILUFTSLIV Strandparken og Børup Sande danner rammen omkring meget af det aktive friluftsliv i Skærbæk, med badestrand, kajakklub, spejderhytte med mere. Den aktive brug af området kan med fordel understøttes ved at placere flere friluftaktiviteter, men også ved at sikre nye faciliteter til de mange brugere.

NATUROMRÅDE Vest for Skærbæk ligger Gudse Vig, der danner rammen om et stort og forholdsvis uberoørt naturområde. Området har ikke de samme gode adgangsforhold og stier, som der findes i skoven og ved stranden øst for Skærbæk. For naturområdet vest for Skærbæk er dette umiddelbart en fordel, da området er sårbart overfor menneskelig påvirkning. Hvis

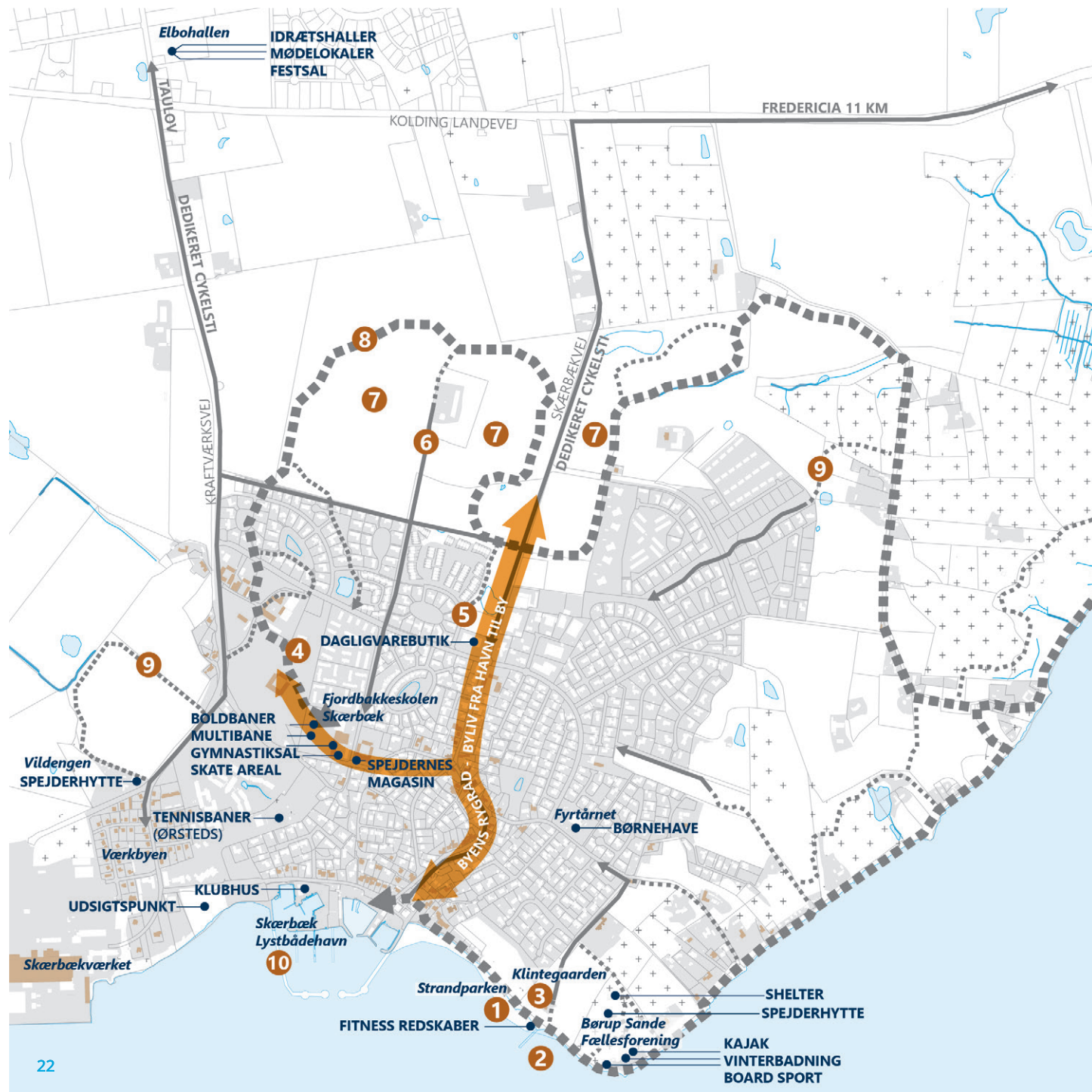

I Skærbæk Bylaug går folk sammen om at passe og forbedre byens fælles arealer.

området skal udnyttes til friluftsliv eller lignende aktiviteter skal dette derfor gøres meget nænsomt.

ARBEJDSPLADSER Som to enklaver ligger Skærbækværket / Ørsted samt området omkring Skærbækvej / Skærbæk Ringvej, der rummer meget af byens erhverv og arbejdspladser. De eksisterende erhvervsområder er i fuld funktion. Det er derfor vigtigt, at de fortsat har mulighed for at udvikle sig, uden at blive begrænset af byens øvrige aktiviteter. Men også uden at påvirke resten af byen negativt.

STIFORBINDELSER De forskellige områder med deres forskellige aktiviteter fungerer bedst, når de hænger sammen indbyrdes. Derfor er stiforbindelser mellem områderne vigtige. I nye boligområder kan lokalplanlægning være med til at sikre sammenhængende stier, mens det i øvrige tilfælde først og fremmest bygger på god dialog og aftaler med lodsejere.

EKSISTERENDE FÆLLES FUNKTIONER OG NYE TILTAG

På kortet til venstre fremgår eksisterende fælles funktioner i byen samt Elbo-hallen i Taulov, der er blevet til og fungerer i kraft af et samarbejde mellem borgere fra Skærbæk og Taulov. Nye tiltag er vist på kortet med nummerering og er uddybet herunder.

1. Sandfodring ved Strandparken

For at sikre strandens kvalitet og omfang er det oplagt med sandfodring og evt. tiltag, der kan påvirke strømningerne, så stranden fremover opbygges i stedet for at blive indskrænket, så Strandparken fortsat kan være en vigtig lokalitet for rekreative aktiviteter og møder mellem mennesker på tværs af byen.

hus ville også kunne komme skolen til gode og man ville derved kunne opnå en dobbeltudnyttelse.

2. Etablering af havhaver

Et nyt koncept er under udvikling. Tanken er, at der skal være mulighed lokalt dyrket tang og muslinger ved Skærbæk, under forudsætning af, at produktionen er i småskala, på frivillig basis og selvfølgelig uden negativ påvirkning af havmiljøet.

Rekreative udearealer: Nye rekreative arealer kunne supplere de eksisterende faciliteter ved skolen. Placeringen er gunstig, da det ikke vil forårsage støjgener for nærliggende boligområder.

3. Udvikling af miljøet omkring Klintegaarden

Det er planen, at Klintegaarden skal forpagtes gennem en aftale, der skal give området fornyet liv.

5. Samkørselsplads og elladestander

Oplagt med elladestander og lignende fælles funktioner ved byens dagligvarebutik.

4. Potentiel placering af fælles funktioner

Området vest for skolen er generelt oplagt i forhold til indpasning af nye fælles funktioner, dvs. både institutioner, multihus og fælles rekreative udearealer. Placeringen er tilpas central, har en rummelighed i forhold til udbygning og vil kunne udnytte de eksisterende rammer på en respektfuld måde. Desuden vil aktiviteter her være til mindre gene end i et regulært beboelsesområde.

6. Mulig placering af nyt fælleshus Centralt i en ny bydel vest for Skærbækvej kunne placeres et fælleshus, der kunne bygge bro mellem det nye og gamle Skærbæk som et nyt samlingssted for hele byen. Fælleshuset kunne placeres ved en grøn kile, hvor der også er nye rekreative udearealer.

7. Fælles funktioner i de nye bydele Nogle typer af fælles funktioner kan med fordel komme hele byen til gode, hvis der kan indgås aftaler om offentlig tilgængelighed. I tilknytning til byens grønne kiler kan der etableres bålhytter, naturlegeplads og lignende.

8. Etablering af stiforbindelser Koordineret planlægning i forbindelse med byudvikling kan muliggøre etablering af sammenhængende stiforbindelse nord om byen.

9. Forslag til nye stier omkring byen Afmærkede stier kræver aftaler med lodsejere, som helhedsplanen ikke fastlægger.

10. Idéoplæg: Udvidelse af lystbådehavn En udvidelse af lystbådehavnen kunne øge kapaciteten for den i forvejen attraktive havn, og samtidig give plads til flere aktiviteter knyttet til livet ved havnen.

Institution: En fremtidig eventuel udbygning af byens dagtilbud vil være oplagt at placere i nærheden af skolen. Det vil bl.a. give bedre mulighed for fleksible overgange mellem institutioner og skole, hvilket kan være en del af løsningen på svingende årgangsstørrelser.

Beboerhus / Multihus: Et beboerhus eller multihus kunne integreres i eksisterende bebyggelse og derved bruge resurserne smart i stedet for at rive ned og bygge nyt. Funktioner i et multi-

REALISERING

Udviklingen af fællesskabsfremmende initiativer i Skærbæk foregår på mange niveauer og med mange forskellige aktører. Ændringer omkring daginstitutioner og skole afhænger i høj grad af kommunens samlede strukturelle planlægning, mens der er rig mulighed for, at foreninger kan tage initiativ til nye projekter i byen.

ET STÆRKT FORENINGSLIV Mange mindre projekter løftes af de lokale, som søger støtte gennem landsbypuljen eller fonde. Generelt har Skærbæk et højt niveau hvad angår foreningsliv og faciliteter. Området omkring Børup Skov bliver brugt flittigt, også af brugere fra det øvrige opland, hvorfor der også er en del vedligeholdelse. Kommunen, som er grundejer, har aftaler med foreningerne omkring drift og vedligeholdelse af området.

Shelterpladsen i Børup Skov er en af de mange faciliteter relateret til friluftsliv, som Skærbæk allerede har at byde på, og som fremtidig udvikling kan bygge videre på.

MULIG FYSISK PLANLÆGNING

- > **Plangrundlag for fælles funktioner** Kommunen vil udarbejde det nødvendige plangrundlag for at kunne realisere et fremtidigt projekt, hvis der engang bliver budgetteret til eksempelvis en udvidelse af skolen, daginstitutionen eller lignende projekter af almen interesse.
- > **Byudvikling** Lokalplanlægning for nye boligområder skal koordineres i overensstemmelse med principperne i helhedsplanens illustrative planskitser (side 45 og 53), så stier og vejadgange understøtter, at byen bindes sammen og at der skabes nye sammenhænge.

MULIGE PROJEKTER OG PARTNERSKABER

- > **Skærbæk Paraplyen** Foreningslivet og fællesskabet kan styrkes med en app/hjemmeside, som giver alle borgere et overblik over aktiviteterne i området.
- Partnerskabet mellem Fredericia Kommune og Skærbæk Beboerforening/Børup Sande Fællesforening har været en stor succes for fællesskaberne i området. Det kan tjene som eksempel for nye partnerskaber på andre områder.

Det administrative arbejde i foreningerne kan samtidig lettes, hvis app'en kan modtage tilmeldinger, kontingentinbetalinger m.m.

FN VERDENSMÅL 4 KVALITETSUDDANNELSE

4.a Inkluderende institutioner Helhedsplanen peger på, at en fremtidig udbygning med henblik på at samle og integrere institutioner ved skolen, kan give den fleksibilitet, der skal til for at kunne bevare en skole, der kan rumme hele byen. Byudviklingen i Skærbæk kan medføre et større antal børn i Skærbæk og dermed den kritiske masse, der skal til for at fremtidssikre en inkluderende skole af høj kvalitet.

FN VERDENSMÅL 11 BÆREDYGTIGE BYER OG LOKALSAMFUND

11.4 Kultur- og naturbevaring Helhedsplanen udpeger Gammel Skærbæk som en bevaringsværdig Helhed, hvor man bør se bebyggelse, gamle læhegn og bevaringsværdige træer som en helhed, der til sammen giver området kulturhistorisk værdi. I forbindelse med byfortætning skal området udvikles efter en samlet plan, som fastlægger principiel placering af bebyggelse, veje og stier på en måde, hvor mange af områdets eksisterende kvaliteter kan bevares og styrkes. Se planen på side 57.

NATUREN SOM RAMME FOR SKÆRBÆK

NATUREN SOM RAMME FOR SKÆRBÆK

Om 25 år vil folk kunne sige: "Skærbæk er stedet, hvor vand, skov og åbne landskaber glider naturligt over i hinanden og danner et ubrudt bælte omkring byen. Samtidig er naturen trukket ind i selve byen og danner et grønt netværk, der forbinder og giver plads til planter, dyr og mennesker."

Naturområderne vest og øst for Skærbæk er i en trængt situation, der hovedsageligt skyldes, at anvendelsen af areal til landbrug og bebyggelse lægger beslag på størstedelen af området. Samtidig har Skærbæk gennemgået en udvikling med positiv befolkningsvækst og udbygning af nye boligområder. Dette skaber et yderlige behov for at øge arealet til natur.

LAD NATUREN DANNE RAMME FOR UDVIKLING AF SKÆRBÆK OMRÅDET Et overordnet greb i helhedsplanen er at indtænke de udpegninger i forhold til natur og potentielle økologiske forbindelser, der ligger omkring Skærbæk, og lade dem være med til at sætte rammerne for byens udvikling. I byen skal større, sammenhængende grønne områder med naturpræg præge byudvikling og byfortætning. En moderne planlægning, hvor det grønne er tænkt ind, vil øge attraktiviteten, både for byens nye og eksisterende kvarterer.

ADGANG TIL NATUR OG GRØNNE OMRÅDER I HVERDAGEN Der er et ønske om at afsøge mulighederne for aftaler med lodsejere, så der kan åbnes adgang for gående via flere afmærkede stier omkring Skærbæk. Den overordnede målsætning er at etablere en sammenhængende stiforbindelse Nord om byen.

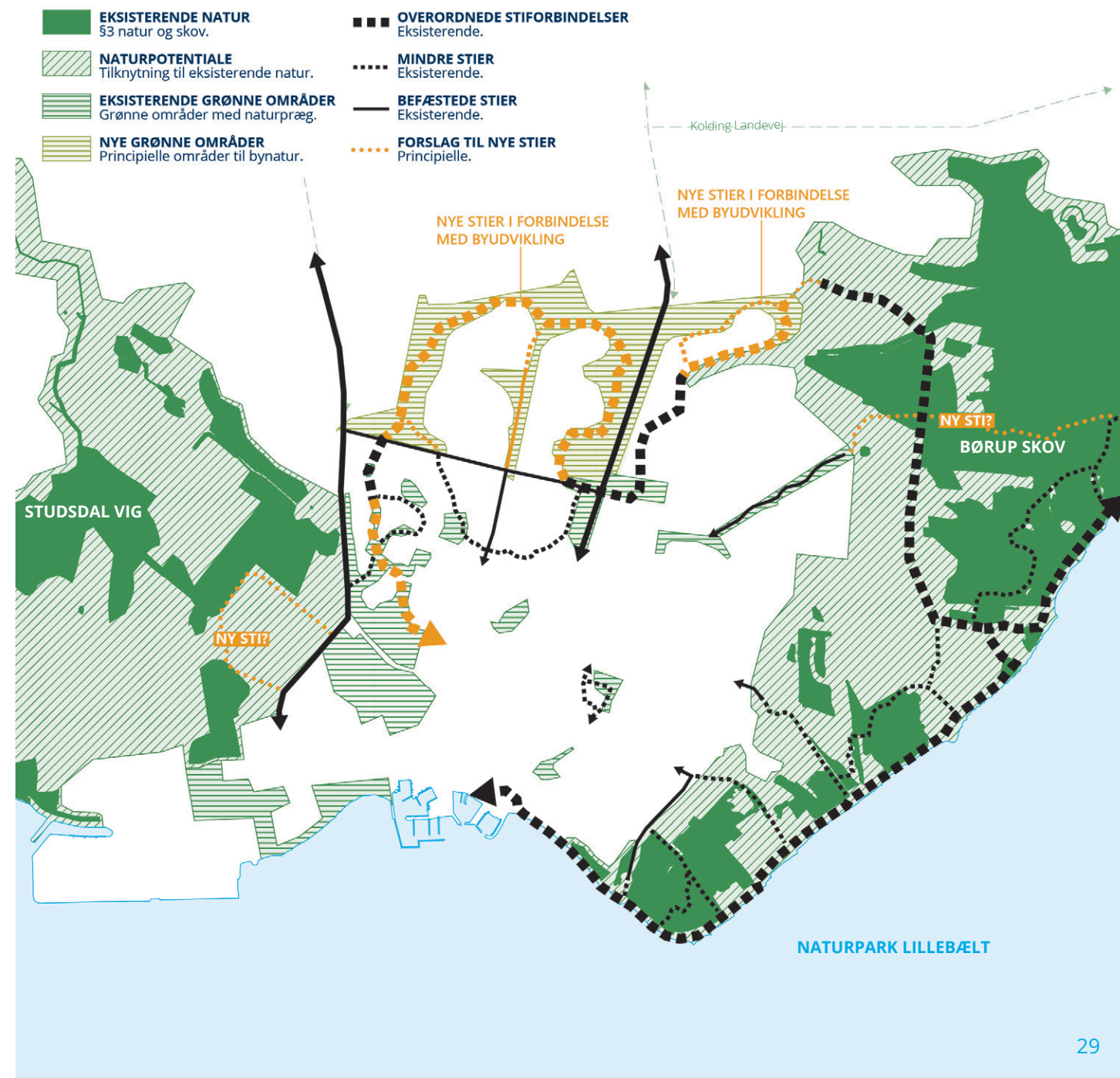
Vest for Skærbæk findes i dag ingen afmærkede stier. Naturen er imidlertid også meget sårbar her, hvorfor

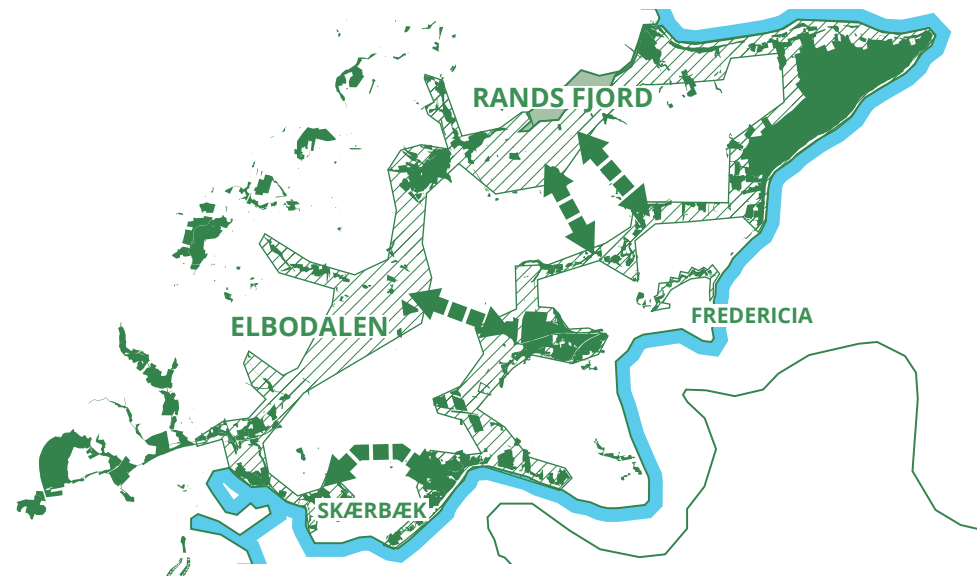
intensiv rekreativ brug ikke er ønskeligt. En løsning kunne være en bynær stirute, eventuelt med et godt udsigtspunkt undervejs, hvor man får en smagsprøve på områdets karakter og miljø.

Skærbæk er generelt meget kuperet, hvilket kan føre til indbliksgener for naboer. I disse tilfælde kunne en aftale om etablering af en sti eventuelt kombineres med etablering af afskærmende beplantning.

NATUR OG GRØNNE OMRÅDER I DAGLIGDAGEN ØGER FOLKESUNDHEDEN Ny forskning viser, at det har stor betydning for menneskers sundhed og trivsel, om de har let adgang til natur og / eller grønne områder i hverdagen. Helhedsplanen lægger op til at styrke den umiddelbare adgang til natur og grønne områder. Ved at koordinere placering af stier og grønne områder i nye boligområder kan byudviklingen medvirke til at forbedre Skærbæks sammenhæng med den omkringliggende natur.

EN GRØN OG ATTRAKTIV BY Med naturen som ramme for byens udvikling kan man vise rettidig omhu og skabe en bæredygtig balance mellem naturinteresser og økonomiske interesser. Det skaber også mulighed for mere moderne planlægning for området, som igen vil bidrage til at øge værdien af hele området og gøre Skærbæk endnu mere attraktiv.

FORMET AF LANDSKABET

Skærbæk ligger i kystlandskabet, på en kystskrånning ned mod Lillebælt og Kolding Fjord. Området rummer markante landskabstræk, der er dannet under istiderne, og som har været med til at forme byens udvikling.

KOMMUNENS LANDSKABSBÅND Foruden den indre ring, som volden danner omkring Fredericia By, prydes Fredericia Kommune af en ydre ring af enestående natur, som omkranser det gamle Elbo herred. Ved Taulov udspringer to vandløb, som med udløb i Gudsø Vig og Rands Fjord tilsammen danner Elbodalen. Parallelt med Elbodalen findes endnu et grønt bånd, som ender i Hagenør og Børup Skov på østsiden af Skærbæk. Nord for Skærbæk er der åbne marker. Her kan der potentielt, en gang i fremtiden, skabes forbindelse mellem naturen øst og vest for Skærbæk.

ISTIDSLANDSKAB Landskabet øst og vest for Skærbæk er generelt kuperet, og flere steder i og omkring byen har man udsigt mod Kolding Fjord og det omgivende landskab. Nord for byen er landskabet mere fladt. Landskabets form er overvejende dannet af isens bevægelser og af smeltevand, der er strømmet fra ismasserne.

Mellem Fredericia by og Skærbæk er landskabet præget af et kuperet kystlandskab med dybt nedskårne erosionsdale, der strækker sig ind i landet. Bølgerne har flere steder eroderet kysten og skabt stejle kystklinter. Mange steder er kysten skovklædt.

Vest for Skærbæk bliver kysten mere flad med områder med strandenge og lavtliggende kystnære arealer. Vandet i Gudsø Vig er mere roligt, hvilket afspejler sig i kystens udtryk med de store flader med rørskov.

Leret skrænt ved Hagenør, hvor skov møder hav.

Landskaberne øst, nord og vest for Skærbæk er udpeget som bevaringsværdige landskaber og større sammenhængende landskaber i kommuneplanen, hvilket vidner om de store landskabelige kvaliteter, som området rummer. Hele området omkring Skærbæk indgår i Naturpark Lillebælt, der er Danmarks største naturpark med fokus på den unikke marine natur.

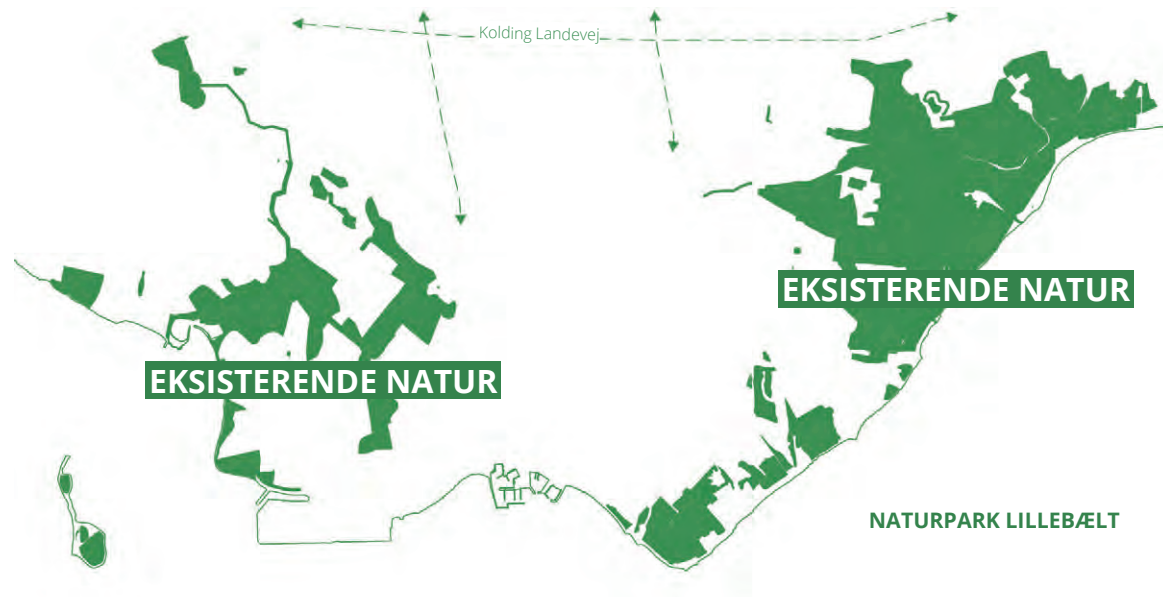
RELATION TIL VANDET De store terrænforskellem inde i Skærbæk By er sammen med byens placering nær vandet med til at give byen en helt særlig profil med mange pittoreske og dramatiske udsyn. De fysiske forhold, som Skærbæk er underlagt, er dog samtidig med til at gøre byen sårbar i forhold til klimaforandringer.

Et vigtigt fokus for helhedsplanen er derfor at få tænkt vandet ind fra starten og finde løsninger på de

udfordringer, som både skybrud og havstigning giver Skærbæk. Ved at tænke håndtering af klimavand sammen med planens rekreative og naturmæssige målsætning kan der opstå en synergieffekt, så udfordringerne vendes til et aktiv for byen.

SKÆRBÆKS IDENTITET UDSPRINGER AF BYENS OMGIVELSER Skærbæks særpræg og identitet knytter sig især til det landskab og den natur, som lokalsamfundet er omgivet af. Landskabet og naturen udgør en meget stor kvalitet og ressource for både borgere og besøgende i Skærbæk.

Derfor har landskab og natur fået en central plads i helhedsplanen. Afsnittet "Naturen som ramme for Skærbæk" har særligt fokus på temaet, men det går igen i flere af de andre afsnit i helhedsplanen.

EKSISTERENDE NATUR

Mod øst og vest er Skærbæk i et vist omfang omgivet af natur. **Mod syd møder byen vandet.** Både kystområdet og naturen på land rummer særlige kvaliteter, der skal værnes om - og som kræver nye tiltag, hvis de skal sikres og styrkes.

STUDSDAL VIG Vest for Skærbæk findes Studsdal Vig, der er kendetegnet ved større sammenhængende vådområder omkring Studsdal Bæk. Ved vigen findes nogle af Fredericia Kommunes fineste strandenge, som afgræsses af kreaturer og derfor har kunnet opretholde en stor variation af planter tilpasset lysåben natur.

HAGENØR Øst for Skærbæk har landskabet og naturen en helt anden karakter. Det højere beliggende område er dækket af skov, hovedsageligt ældre løvskov, der grænser helt op til vandet.

NATURPARK LILLEBÆLT Hele Skærbæk er en del af Naturpark Lillebælt, der, udover at være en marin naturpark, også består af de enestående kystområder, der omkranser bæltet. Lerskrænterne langs Hagenør giver nogle særlige muligheder for redepladser for eksempelvis digesvaler.

Vandet syd for Skærbæk rummer et rigt dyreliv. Særligt kendetegnende for Lillebælt er den meget store bestand af marsvin, der ofte kan ses fra land.

FRAGMENTERET NATUR Selvom området rummer fine lokaliteter med en vis naturværdi, er der lang vej til at understøtte EU's målsætning om 30% beskyttet natur. Naturen lider under at være fragmenteret, hvorfor der er behov for tiltag, der skaber sammenhæng mellem naturområder.

Udsigt over Studsdal Vig fra Kraftværksvej.

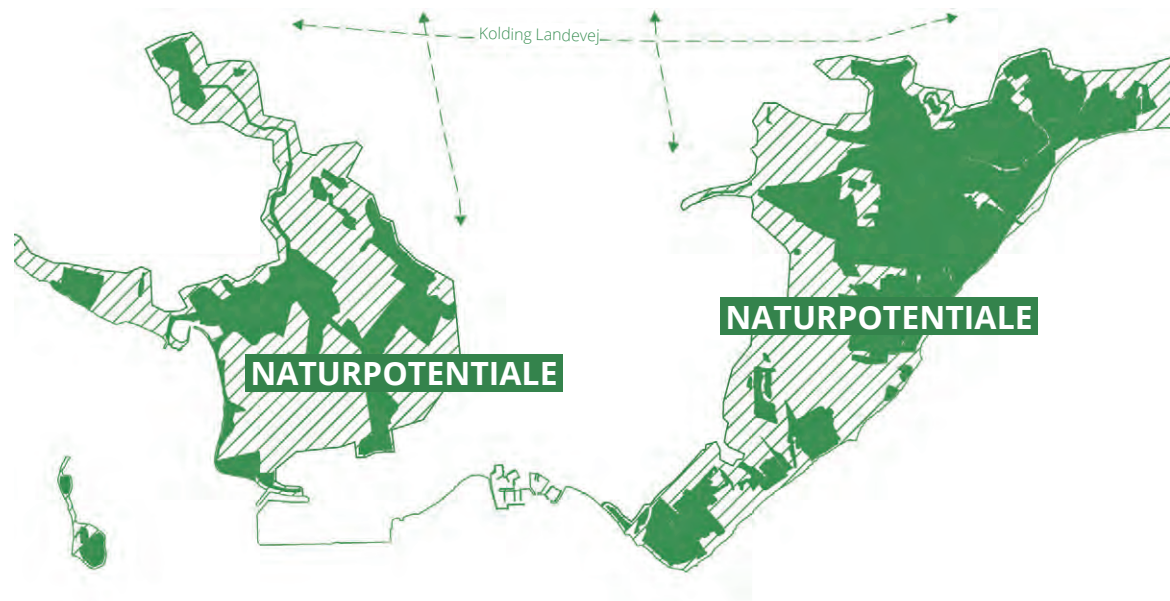
Vandet omkring Skærbæk har et rigt dyreliv, bl.a. marsvin. Havet har den fordel, at mange rekreative aktiviteter ikke belaster økosystemer mærkbart.

Okkergul pletvinge ses typisk på overdrevet ved Strandparken. Dagsommerfuglen er afhængig af at kunne overvinde på lancet-vejbred.

Digesvaler bygger rede i skrænterne ved Hagenør.

NATURPOTENTIALE

Helhedsplanen fastlægger en langsigtet strategi for etablering af natur, hvor sikring af den eksisterende natur har højest prioritet og dernæst etablering af natur i de omgivende områder. Her er potentialet i at omlægge arealer til natur større end eksempelvis på bar mark nord for Skærbæk.

BRANDMANDENS LOV Inden for naturforvaltning opererer man med et begreb, der kaldes "Brandmandens Lov", som handler om, hvordan man bedst sikrer og styrker naturværdi. Naturområderne vest og øst for Skærbæk vil i høj grad profitere af en indsats, hvor omgivende arealer omlægges til eksempelvis afgræsning med kreaturer. På grund af nærheden til eksisterende natur vil nye arter hurtigt kunne migrere hertil. Samtidig vil arealerne kunne fungere som buffer mellem de eksisterende naturområder og in-

tensivt dyrkede landbrugsarealer, hvorfra bl.a. gødning og sprøjtegift kan have en negativ påvirkning.

Strandengene ved Studsdal er på sigt truet af havvandsstigninger. På en del af kyststrækningen kan strandengen ikke flytte sig længere ind mod land – bortset fra ind i vigen, hvor den vil erstatte det eksisterende moseområde og områdets eneste ekstremrigkær. Det vil derfor være en fordel, hvis naturområdets areal udvides omkring Studsdal Vig.

NATUREN I FØRSTE RÆKKE Målsætningen om at skabe sammenhæng og mindske fragmenteringen i den eksisterende natur er først og fremmest fastsat af hensyn til naturen. Som en afledt effekt vil menneskers relation, adgang til og brug af naturen også blive styrket.

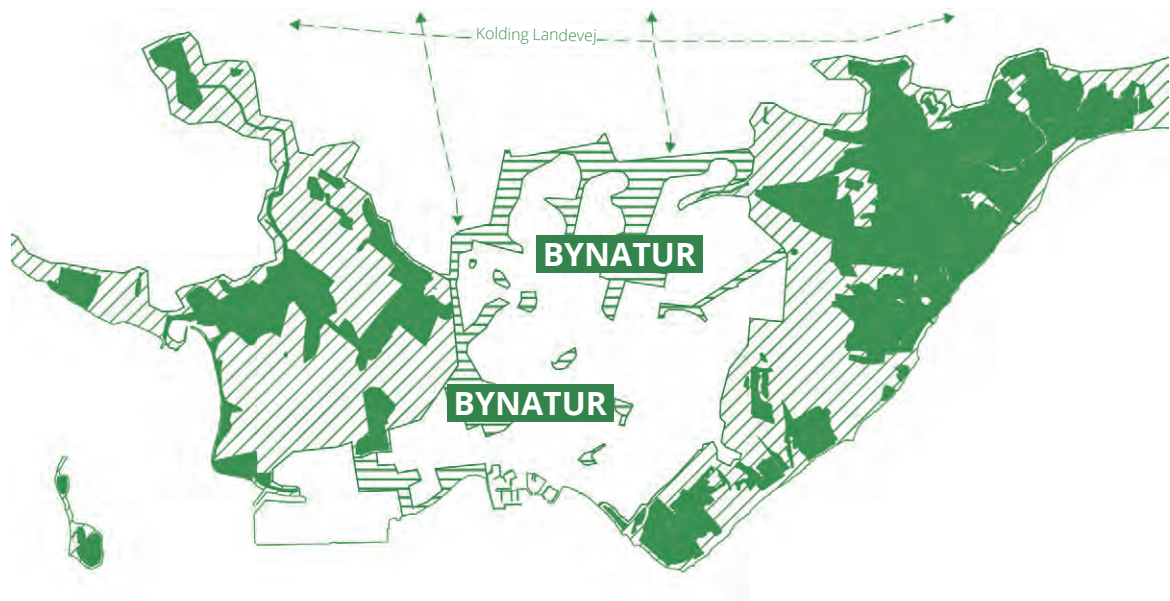
Kystlandskabet øst for Skærbæk består af en mosaik af gammel blandet skov, eng og overdrev. På billedet ses Hønborg Voldsted i baggrunden. Kulturarv og natur indgår i en sammenhæng, som kan forstærkes yderligere ved etablering af større, sammenhængende naturområder.

Græssende køer ved Damgaard øst for Skærbæk. Kvæg kan have en meget positiv indvirkning på biodiversiteten, da de understøtter mange af de dynamikker, som naturen oprindeligt har været underlagt.

Eksempel på stiftorløb gennem mose ved Skærbæk, hvor man kan færdes gennem naturen på en nænsom måde.

BYNATUR

Et vigtigt greb i Helhedsplan for Skærbæk er at koordinere byudvikling nord for byen, så der skabes sammenhæng mellem byens grønne områder og videre ud til naturområderne vest og øst for byen.

GRØN KORRIDOR AF BYNATUR OMKRING BYEN

Med Helhedsplan for Skærbæk er naturen sat i første række. Det kommer til udtryk ved, at de landskabelige og naturmæssige sammenhænge skaber det udgangspunkt og de rammer, som byudviklingen kan udfolde sig inden for.

Bynaturen i og omkring Skærbæk kan have forskellig grad af naturværdi. Overgangen mellem by og land skal bearbejdes således, at der opstår en korridor bestående af bynatur, der omkranser byen, og hvor en overordnet stiftforbindelse forbinder områderne og giver adgang til grønne områder og natur. Undervejs kan der etableres faciliteter til ophold i det fri, bålhytte, naturlegeplads, land art og lignende. Det langsigtede mål er, at naturlige lavninger, stiftforbindelser og

grønne områder i de nye bydele får et klart naturpræg og tilsammen danner et netværk, som forbinder byen og naturen øst og vest for byen.

LAD NATUREN VOKSE MED IND I BYEN Der skal skabes plads til, at elementer af natur kan integreres i byen. Græsningslaug, høslåning og generelt mere ekstensiv pleje kan øge biodiversiteten og fremme en æstetik, der giver plads til mere natur i byen. Den ældre del af Skærbæk indeholder allerede en del grønne områder med naturpræg, eksempelvis ekstensivt plejede arealer som Kalvsbjerg og græsningsarealer ved Strandparken. I de nye boligområder skal der ligeledes sikres tilstrækkeligt med grønne områder til at muliggøre tiltag, der fremmer biodiversiteten.

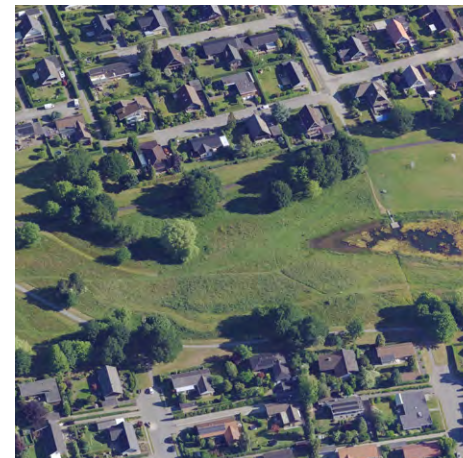
Nord for Skærbæk findes flere større lavninger, hvor vandet naturligt samler sig. Her kan der gives plads til at integrere vandet på en naturlig måde i byen, hvilket desuden vil aflaste regnvandshåndteringen i Skærbæk.

Reference: I Tankefuld i det vestlige Svendborg er klimatilpasning og artsrige grøftekanter en integreret og markant del af bybilledet. Overfladevand løber fra de højere liggende grunde til fælles grønne arealer, hvor der breder sig et tæppe af hjemmehørende urter som kællingetand, vild gulerod og blåhat, der er gode nektarkilder for mange insekter.

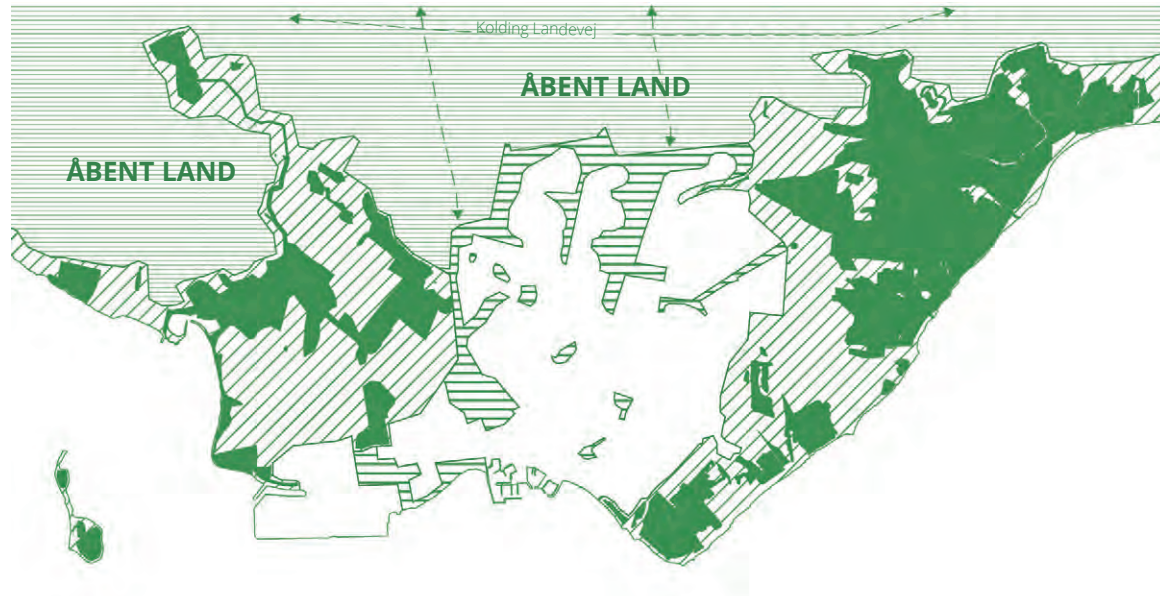
Flere steder omkring Skærbæk støder græsningsarealer helt op til byen.

Reference: I Lystrup har de stor succes med et etableret kogræsserlaug midt i byen.

Reference: Høslæt ved voldene i Fredericia. Udover at være naturpleje er høslæt en traditionsrig aktivitet, som mennesker kan samles om.

ÅBENT LAND

Området nord for Skærbæk er i Det Grønne Danmarkskort udpeget som potentiel økologisk forbindelse. Her planlægges der ikke for ny bebyggelse, hvilket sikrer de landskabelige sammenhænge og muligheden for, at naturen vest og øst for Skærbæk på længere sigt kan forbindes.

KARAKTERFULDT LANDSKAB Landskabet nord for Skærbæk fremstår åbent og er overvejende opdyrket. Terrænet er lettere kuperet og ligger højt, hvorfor der flere steder er fine udsyn over de lavere liggende vige.

Området skal bevare sin åbne karakter, både med hensyn til bebyggelse og beplantning.

På længere sigt kan det åbne land mellem Skærbæk og Taulov potentielt rumme rekreative stier og områder, der kan ligge som et fælles grønt område mellem de to byer og derved styrke forbindelsen imellem dem.

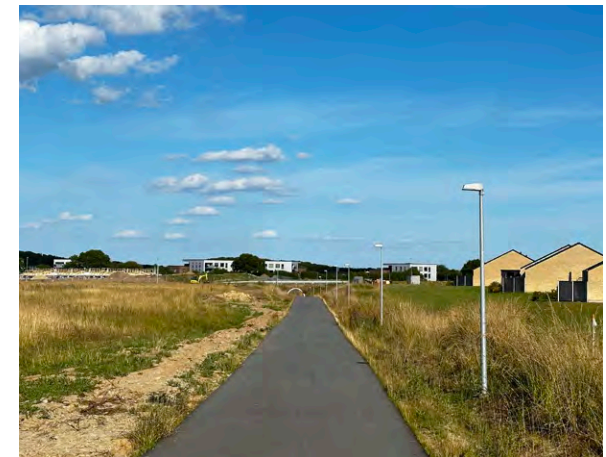
MULIGHED FOR EKSTENSIV DRIFT Selvom naturen har mest gavn af, at eksisterende naturområder styrkes, er der også mulighed for at etablere natur inden for det åbne land, eksempelvis kan en fond opkøbe arealer og omlægge driften til græsning. Dette kan også have en positiv indvirkning på naturens tilstand, men vil i første omgang være til glæde for byens borgere og forbedre adgangen til natur i det nordlige Skærbæk.

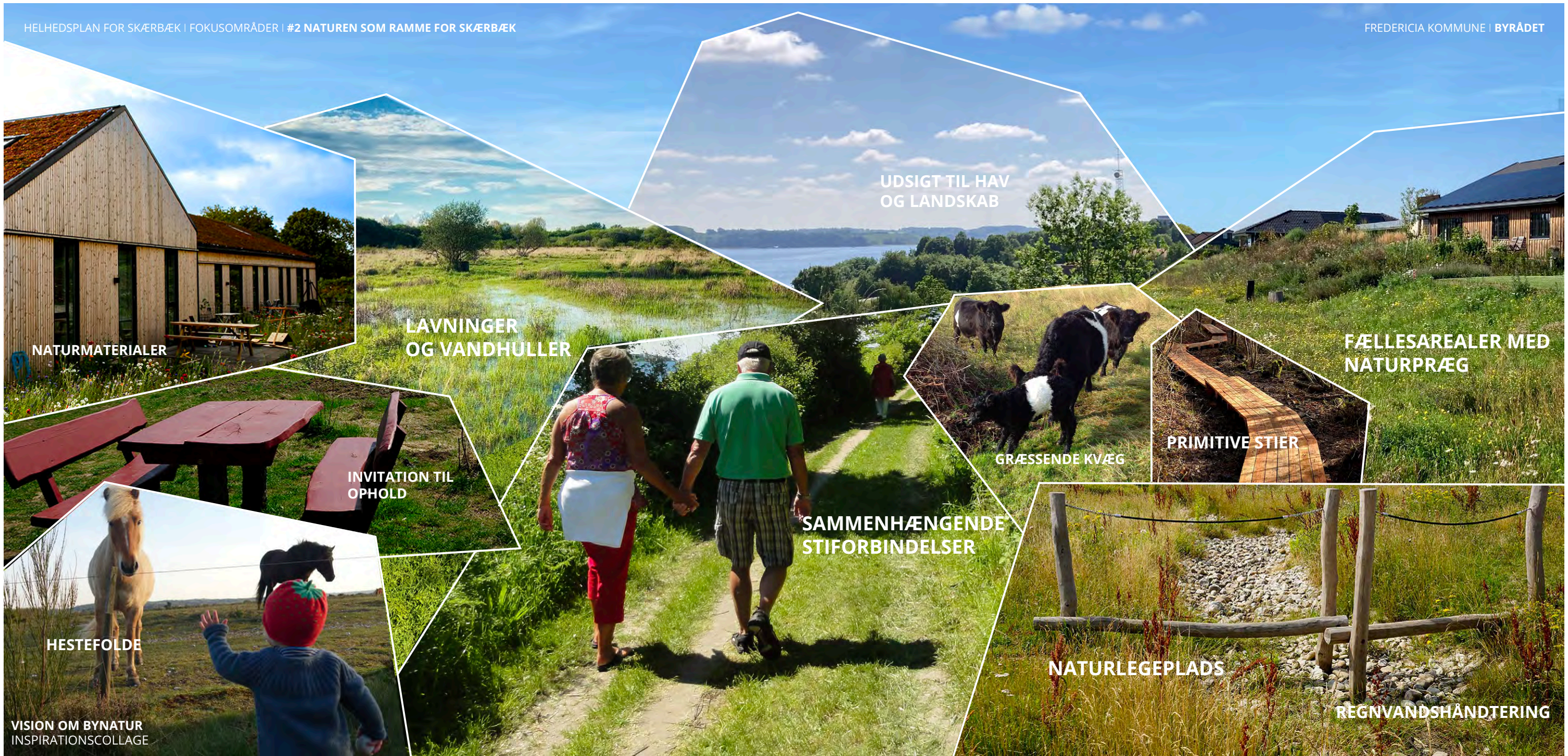
Udsåede blomster i det nordlige Skærbæk. Det åbne land nord for Skærbæk skal fortsat være åbne vidder, men kan godt få en karakter med mere naturpræg.

SDFE Skråfoto forår 2023: Området nord for Skærbæk består i dag hovedsageligt af opdyrkede marker samt en juletræsplantage (øverst til højre i billedet) øst for Skærbækvej.

Nuværende afgrænsning mod nord. Mødet mellem byen og det omgivende land kan styrkes ved at placere en grøn overgangszone.

UDSIGT TIL HAV
OG LANDSKAB

LAVNINGER
OG VANDHULLER

NATURMATERIALER

FÆLLESAREALER MED
NATURPRÆG

PRIMITIVE STIER

GRÆSENDE KVÆG

SAMMENHÆNGENDE
STIFORBINDELSER

INVITATION TIL
OPHOLD

NATURLEGEPLADS

REGNVANDSHÅNTERING

HESTEFOLDE

VISION OM BYNATUR
INSPIRATIONSCOLLAGE

REALISERING

Gennem overordnet planlægning sikres muligheden for, på langt sigt, at forbinde og etablere sammenhængende natur fra Studsdal Vig til Børup Skov. Området, der i strukturplanen kategoriseres som "åbent land", skal friholdes for bebyggelse og andre elementer, der skaber barrierer og modvirker områdets åbne karakter. Her ved understreger helhedsplanen den eksisterende udpegning til potentiel økologisk forbindelse.

PARTNERSKABER Inden for planlægningen er der rig mulighed for initiativer, der kan føre til en rigere og vidtstrakt natur omkring Skærbæk og en øget integration af grønne områder med naturpræg i Skærbæk. Helhedsplanens fremhævnin g af Skærbæks naturpotentiale kan fungere som inspiration, der er oplagt at henvise til i dialogen med eksempelvis naturfonde, lokale og nationale, så helhedsplanen bliver et aktivt værktøj i forbindelse med fundraising.

Reference: Biodiversitetsprojekt ved Ørsted etableret i 2018.

MULIG FYSISK PLANLÆGNING

- > **Potentiel økologisk forbindelse og kommuneplanrammer** På baggrund af helhedsplanens afgrænsning mellem byudvikling og det åbne land kan det give mening ligeledes at indarbejde en præcisering i kommuneplanrammerne nord for Skærbæk samt afgrænsningen for potentiel økologisk forbindelse.
- > **Byudvikling med grønt fokus** Helhedsplanen vil udgøre en del af grundlaget for kommunens fremtidige lokalplanlægning. Samtidig vil planen kunne inspirere og tiltrække aktører, der ser potentialet i at tænke natur med i byudviklingen.

MULIGE PROJEKTER OG PARTNERSKABER

- > **Stiforløb** Adgang til naturen i form af afmærkede trampstier kræver ofte, at der indgås aftaler med mange lodsejere. Der er en igangværende dialog, hvor muligheder afsøges i henholdsvis Børup Skov og fra Skærbæk til Studsdal Vig.
- > **Etablering af vilde haver** Mange i Skærbæk er allerede godt i gang med at etablere mere vilde haver og grønne områder - et initiativ, der er med til at ændre mentaliteten, vores æstetiske forståelse og herigennem udviske det skarpe skel mellem have, byrum og natur.
- > **Etablering af nye naturområder** Etablering af nye naturområder er en omfattende opgave, der nemmest løftes ved at samle resurser i fonde eller lignende.
- > **Omlægning til ekstensiv drift** Omlægning af de mindst egnede dyrkningsarealer til ekstensiv drift kan fremme naturværdien. Et godt eksempel er de lavere liggende områder ved Studsdal Vig, der hurtigt vil kunne opnå en vis naturværdi ved afgræsning og eventuelt genskabelse af naturlig hydrologi.

FN VERDENSMÅL 11 BÆREDYGTIGE BYER OG LOKALSAMFUND

11.7 Adgang til inkluderende, grønne offentlige rum Helhedsplanens samlede plan for en overordnet sti nord for byen vil kunne realiseres som en del af byudviklingen og vil øge adgangen til grønne områder og natur for mange indbyggere.

FN VERDENSMÅL 15 LIVET PÅ LAND

15.5 Begræns forringelse af naturlige levesteder Helhedsplanens strategi for fremmelsen af naturen omkring Skærbæk er først og fremmest for naturens skyld. Derfor er det primære mål at sikre de eksisterende naturområder, der har den højeste naturværdi, mens etablering af nye naturområder kommer i anden række.

ET VARIERET BYBILLEDE

ET VARIERET BYBILLEDE

Der skal sikres en bæredygtig byudvikling og byfortætning med vægt på blandet bebyggelse, så der bliver plads til alle. Målet er, at Skærbæk får et varieret udbud af parceller samt mulighed for forskellige boformer - alt sammen med naturen tænkt ind.

Dette fokusområde lægger sig i forlængelse af det forrige, da naturen og landskabet rammesætter mulighederne for byudvikling i Skærbæk. Byens videre udbygning har en grænse. Derfor er det vigtigt med en fornuftig udnyttelse af arealerne, der kan imødekomme efterspørgslen på forskelligartede boligtyper.

AT BO OG LEVE I SKÆRBÆK Det er attraktivt at bosætte sig i Skærbæk. Placeringen er gunstig og omgivelserne er skønne. Herudover har byen en størrelse, der understøtter flere af dagligdagens vigtige funktioner som børnehave, skole, dagligvarebutik og et rigt foreningsliv. Det er medvirkende til, at Skærbæk er et sted, folk slår sig ned og lever deres liv.

Derfor ønsker mange også at kunne blive i Skærbæk i alle livets faser, hvilket forudsætter, at der er et godt og varieret udbud af boligtyper. Det er særligt vigtigt, at der er attraktive tilbud til dem, som ønsker at flytte i noget mindre, efter eksempelvis at have boet mange år i et større parcelhus.

Nogle ønsker måske stadig at have adgang til en lille, overskuelig have, mens andre ønsker mere fællesskab og socialt liv i det daglige. De seneste år er efterspørgslen på bofællesskaber - og i særdeleshed bofællesskaber målrettet seniorer - steget stødt. Derfor er der et igangværende initiativ i forhold til at afsøge muligheden for senior-bofællesskab i Skærbæk.

Lykkes det for alvor at sætte gang i flyttekæden, vil det i højere grad blive muligt for nye børnefamilier at komme til i de eksisterende kvartéer. Det er bæredygtigt i en klimamæssig forstand men også socialt bæredygtigt, da det giver blandede kvartéer, hvor folk lever side om side gennem alle stadier af livet.

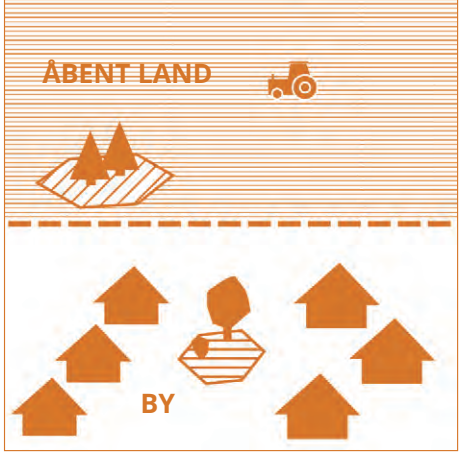
PLADS TIL ALLE Det er vigtigt at have fokus på FN's Verdensmål 17.1, der handler om, at alle skal have egnede boliger til en overkommelig pris. For at imødekomme dette kan kommunen gennem planlægning sætte de overordnede rammer med henblik på at opnå variation i størrelse, typologi og bebyggelses ydre fremtræden. Ejerform og den endelige udformning af et boligområde afhænger dog i høj grad af de private aktører, der udvikler området.

KULTURARV Byens kulturhistoriske lag spiller en rolle for den fælles forståelse af Skærbæks udvikling frem til i dag - og i fremtiden. At kende den fælles historie om, hvad byen er rundet af, er også med til at styrke sammenhængskraften.

Derfor sætter helhedsplanen fokus på, hvordan de kulturhistoriske miljøer og gamle bygninger kan ses som en ressource, der ud over at bidrage til et godt bymiljø også kan komme til at rumme nye aktiviteter til gavn for byen.

Typisk byudvikling:
Ingen overgang.

Ønsket byudvikling:
Grønt bånd som afrunding.

BYENS KANT

Mod nord, hvor Skærbæk møder det åbne land, skal byens kant bearbejdes på en måde, så der opstår en grøn, rekreativ overgangszone. I stedet for en lineær afgrænsning skal byens afrunding følge landskabets konturer.

AFRUNDING AF BYEN Afgrænsningen for byudvikling nord for byen skal tilpasse sig lavninger og andre landskabelige elementer, så Skærbæk får en naturlig afrunding, der udspringer af sin kontekst.

Dette opfylder flere parametre på én gang: den bugtede bykant skaber naturlige overgange mellem byens grønne lommer og det omgivende land. Her opstår der lokaliteter med en unik karakter, hvor rekreative aktiviteter, bynatur og regnvandshåndtering naturligt kan integreres.

VARIERET BY Variation i størrelse, typologi / struktur og boligtype giver liv og karakter til bebyggelsen på et overordnet plan. Det er derfor oplagt at arbejde med et arkitektonisk udtryk, der ligeledes er tilpasset landskabet, omgivelserne og det uformelle i bebyggelsens struktur.

SAMMENHÆNG MED DEN EKSISTERENDE BY Udover at forholde sig til de landskabelige omgivelser mod nord, skal de nye bebyggelser bygge videre på strukturen i den eksisterende by. Bebyggelsen skal ikke mime murerstervillaen eller andre motiver fra den førmoderne by, men bør tilpasses i forhold til skala og rytme.

Valg af materialer bør afspejle den tid, som opførelsen finder sted i, så ny bebyggelse, opført efter moderne byggeskik, tilfører et nyt lag til byen.

Reference: Illustrationsplan over Dimen, Stolligvej, Aabenraa, hvor der er arbejdet med det direkte møde med det omgivende landskab. Artelia Rådgivende ingeniører.

Reference: Tirsbæk Bakker, Vejle.

Reference: Bæredygtige materialer, som falder ind i landskabet. Bofællesskabet Kløverbakken i Odder. Tegnestuen Arken.

Juelsminde i 1950'erne. I baggrunden ses Værkbyen.

KULTURMILJØER

Kulturmiljøerne i Skærbæk rummer en vigtig fortælling om, hvad byen er rundet af. Derfor skal vi passe på miljøerne, men også lade dem indgå som aktiver i den fremtidige udvikling af Skærbæk.

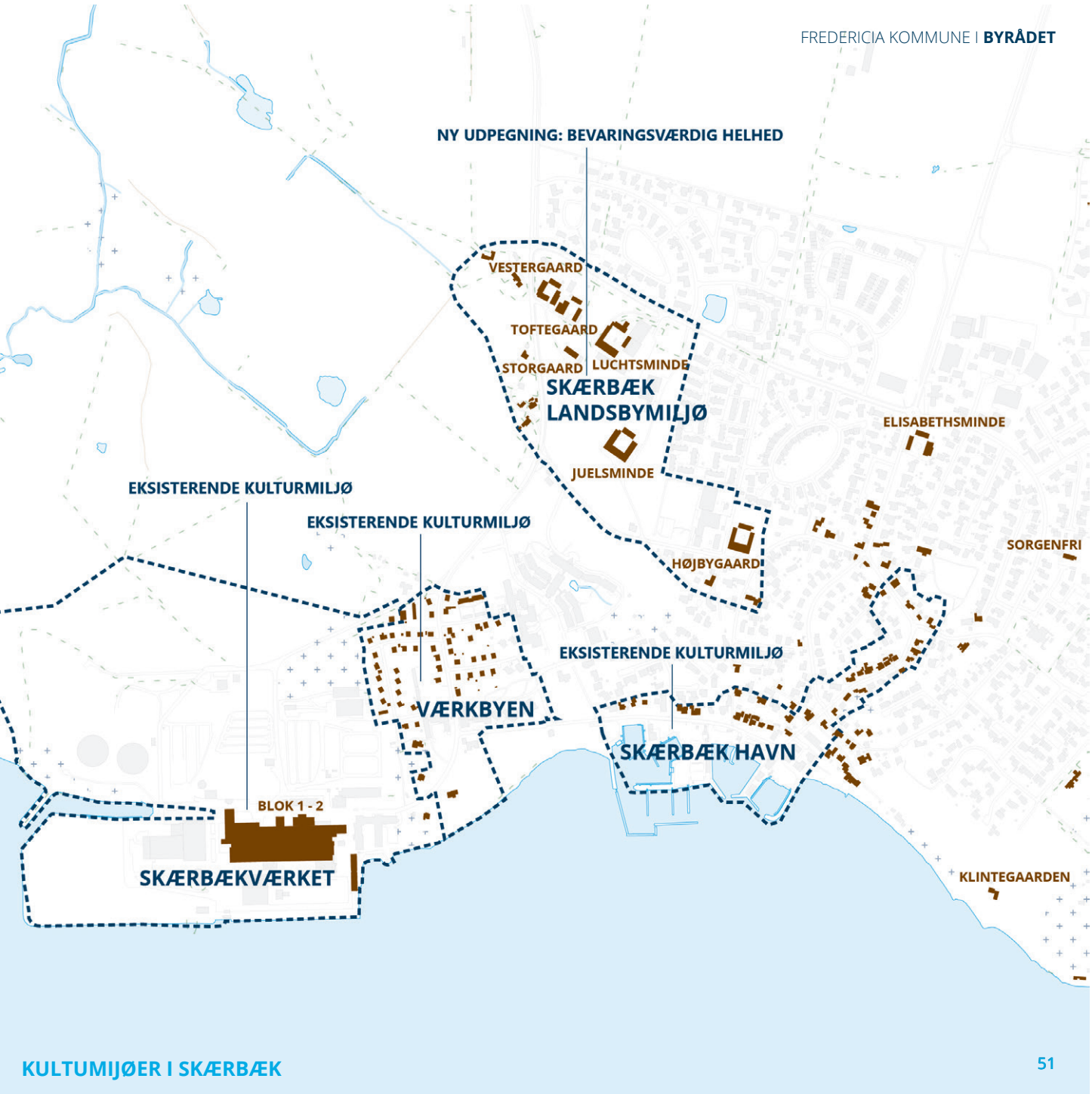
EKSISTERENDE KULTURMILJØER Kulturmiljøer består af helheder, der rummer en særlig fortælling om en samfundsmæssige udvikling. I den gældende kommuneplan er områderne omkring Skærbækværket, Værkbyen og Skærbæk Havn/Skærbæk Havnegade udpeget til bevaringsværdige kulturmiljøer. Det er de, fordi de i særlig grad fortæller om de erhverv med tilknyttede funktioner, der har dannet grundlaget for Skærbæks udvikling.

Miljøerne skal bevares, så de også i fremtiden kan indgå som vigtige, historiske pejlemærker og kendetegn for Skærbæk. Der er udarbejdet en bevarende

lokalplan for Værkbyen, der skal sikre, at det særlige miljø, bestående af en homogen boligbebyggelse fra 1950'ne bevares.

VESTLIGE SKÆRBÆK Den oprindelige landsbykerne i Skærbæk er ikke udpeget som kulturmiljø i dag. Det bør den, da den med seks større gårde også rummer en vigtig fortælling om Skærbæks oprindelse.

Flere af gårdene består af bygningsanlæg med flere længer, der ligger omkranset af større, grønne arealer. Området er i kommuneplanen udlagt til blandet bolig og erhverv. Det betyder, at der kan etableres både nye boliger og erhverv imellem de gamle gårde. Udpegningen til kulturmiljø skal være med til at sikre, at de oprindelige bebyggelsesstrukturer bevares, og at ny bebyggelse tilpasses disse bebyggelsesstrukturer.

Toftegaard. Velproportioneret, symmetrisk stuehus med pudsede facader og fine detaljer.

BEVARING AF BEBYGGELSE

Bevaring af gamle bygninger er med til at styrke bymiljøet og øge forståelsen for vores fælles kulturhistorie. Det er ikke kun de smukke gamle bygninger, der skaber værdi. De mere ydmyge bygninger kan også bidrage med nyt liv til byen.

BEVARINGSVÆRDIG BEBYGGELSE Der er flere bygninger, primært omkring Skærbæk Havnegade, i den oprindelige landsby og i Værkbyen, der er vurderet med en bevaringsværdi i kommuneplanen. De er udpeget i kraft af, at deres arkitektur, kulturhistorie eller håndværksmæssige udførelse har en værdi for byen og den fælles kulturarv.

Det skal der værnes om, og mange af disse bygninger sættes nænsomt i stand. Mens andre bygninger ændrer udseende og mister deres særegenhed gennem moderniseringer eller rives ned, så der kan bygges nyt og moderne. Det er en naturlig konsekvens af udviklingen, men der skal være mere fokus på, at en del af

fællesskabets kulturarv forsvinder, hver gang et historisk hus rives ned eller moderniseres kraftigt. Der skal også være fokus på, at ny bebyggelse opføres i en skala og et materialevalg, der er tilpasset til det bymiljø, den placeres i.

NYE FUNKTIONER I EKSISTERENDE BEBYGGELSE

Der er ingen tvivl om, at de smukt istandsatte bygninger bidrager positivt til bymiljøet. Ved at tænke nye funktioner ind i de gamle bygninger, kan de også være med til at danne ramme for mange forskellige aktiviteter i Skærbæk – og dermed skabe yderligere værdi. En ny institution eller fælleshus kan f.eks. indrettes i eksisterende bygninger, evt. i kombination med nybyggeri.

Nye funktioner kan også tænkes ind i de mere ydmyge bygninger, der ofte overses i bybilledet, men som faktisk har en kulturhistorisk værdi. Det kan f.eks. være gamle skure, lader eller erhvervsbygninger, der kan få nyt liv fremfor at blive revet ned.

Klintegaarden ved Strandparken, der er blevet restaureret i 2022.

Reference: Værkbyen nordøst for Skærbækværket.

Havnens eksisterende bebyggelse udgør en vigtig del af kulturmiljøet og bør tænkes med i en fremtidig udvikling af havnen.

Reference: Studielandsbyen ved Aarhus er en transformation og tilføjelse af nybyggeri til en firelænget bindingsværksgård fra 1700-tallet.

BYFORTÆTNING

Enkelte steder i Skærbæk er der mulighed for at bygge til imellem eksisterende bebyggelse. Helhedsplanen peger på to områder til byfortætning:

1. En smal kile i det østlige Skærbæk, dog under forudsætning af, at det rette plangrundlag kan opnås.
2. Det gamle Skærbæk vest for skolen, der sættes særligt fokus på i indeværende kapitel.

NYT OG GAMMELT MØDES Byfortætning er en mulighed for at bygge videre på den fortælling, som et eksisterende fysisk miljø rummer. Det er en svær disciplin at tilføje nutidssvarende byggeri til ældre kulturmiljøer på en respektfuld måde, hvorfor det er vigtigt at kortlægge eksisterende kvaliteter, der skal tages hensyn til. Området øst for Kraftværksvej og syd for Skærbæk Ringvej udgør en del af den oprindelige landsby og rummer mange fine kulturhistoriske elementer i form af firelængede gårde, gammel beplantning og en gammel sti, hvor der oprindeligt gik en vej gennem området.

ÉT SAMMENHÆNGENDE KVARTÉR Områdets nuværende tilstand er, at de enkelte bestanddele er afskåret fra hinanden. Ved at fastholde flere af områdets særskilte vejadgange er det muligt at bevare mange af områdets interne grønne områder og samtidig etablere en sti på tværs af området. Dette kan være med til at binde området sammen og give området en stærkere identitet.

I TILKNYTNING TIL SKOLENS OMRÅDE Områdets sydøstlige hjørne grænser op til skolens grønne arealer. Her er det oplagt at tænke grønne arealer i sammenhæng med disse. Den nye stiforbindelse kan skabe forbindelse til skolen. Der kan opstå en synergi-effekt ved at give plads til fælles udearealer i tilknytning til skolens område. Området kan anvendes rekreativt og supplere skolens funktioner. Der er også et potentiale i at placere nye multifunktionelle faciliteter her, der både kan bruges af skolen og fungere som et fælleshus.

REALISERING

Den seneste tids byvækst i Skærbæk har overvejende bestået af rene tæt-lav bebyggelser. De eksisterende boligudlæg nord for byen er i Kommuneplan 2021-2033 udlagt til åben-lav boligbebyggelse, hvilket har en lavere efterspørgsel. Det er oplagt at indarbejde helhedsplanens principper i disse kommuneplanrammer.

KVALITET OG BÆREDYGTIG BY For at kunne realisere helhedsplanens hensigter om variation og kvalitet i byudviklingen, er det afgørende, at der tages højde for alle relevante parametre i planlægningen. Præmisser som landskabelige bindinger, arkitektoniske principper og tekniske forhold - for blot at nævne nogle - skal alle gå op i en højere enhed. Helhedsplanen fastlægger principper for grønne områder, en varieret bebyggelse og de overordnede sammenhænge, men den efterfølgende projektafklaring skal sikre en velfungerende by med hensyn til mere specifikke forhold som trafikafvikling, en optimeret vand- og varmforsyning med videre.

Ellipsen - boligområde i Skærbæk, hvor vej og bebyggelse omkranser et fælles grønt område.

MULIG FYSISK PLANLÆGNING

> **Byudvikling** Den overordnede plan for byudvikling (side 47) vil kunne indarbejdes i kommuneplanens specifikke rammer og dermed danne grundlag for lokalplanlægningen i området. De eksisterende rammebestemmelser, som udelukkende giver mulighed for åben-lav bebyggelse (parcelhuse), kan i samme omgang tilpasses, så de understøtter ønsket om mere blandede boligtyper.

> **Byfortætning** Der er mulighed for byfortætning i det eksisterende vestlige Skærbæk, men kommuneplanen kræver, at området udvikles efter en samlet plan, der tager udgangspunkt i bevaringsværdig beplantning og eksisterende bebyggelse som karaktergivende elementer. Planen på side 55 illustrerer, hvordan området kunne udnyttes og fastlægges desuden en stiforbindelse på tværs af området, der skal tydeliggøre den kulturhistoriske sammenhæng i områdets struktur.

MULIGE PROJEKTER OG PARTNERSKABER

> **Almennyttige projekter** Andelsfællesskaber og lignende kan prioritere anderledes i rollen som bygherre, da de kan opstille kriterier i forhold til bæredygtighed, fællesskab og arkitektur, der i højere grad er værdibase-rede end profitorienterede.

> **Fælles funktioner** I forbindelse med udviklingen af nye boligområder, kan mulighederne for at indgå aftaler om fælles og offentligt tilgængelige funktioner i de nye boligområder afsøges gennem dialog mellem foreninger, bygherre og andre interessenter.

> **Transformation af eksisterende bebyggelse** De fire-længede gårde vil kunne transformeres, helt eller delvist og eventuelt i kombination med nybyggeri, så de kan rumme nye funktioner for byen - eksempelvis fælleshus, kontor- og værkstedsfællesskaber eller en fremtidig udbygning af byens faciliteter til dagtilbud og skole.

> **Senior-bofællesskab** Der er en igangværende dialog med udviklere om etablering af senior-bofællesskab i Skærbæk.

FN VERDENSMÅL 11 BÆREDYGTIGE BYER OG LOKALSAMFUND

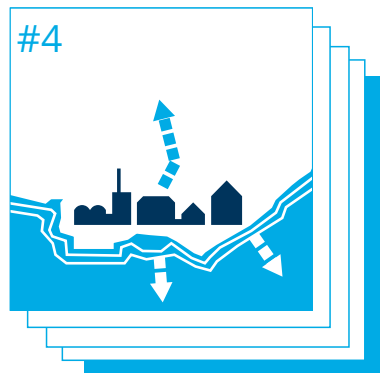

11.1 Egnede boliger for alle til en overkommelig pris Der er et behov for at øge udbuddet af boliger i Skærbæk, da der er pres på boligmarkedet især i de ældre kvartéer. Efterspørgslen på særlige boligtyper som senior-bofællesskab bør imødekommes, når der bygges nyt, så der kan tilbydes en bredere palet af muligheder, der svarer til folks behov i forhold til type og pris.

11.3 Inkluderende og bæredygtig byudvikling Grundlæggende fastslås det, at byudviklingen er underlagt de rammer, som hensyntagen til landskab, natur og klimatilpasning sætter.

EN STÆRK RELATION TIL VANDET

EN STÆRK RELATION TIL VANDET

Beliggenheden ud til Lillebælt er en stor attraktion i Skærbæk for beboere og besøgende. Historisk har vandet haft betydning for erhvervsudviklingen. I fremtiden kommer klimavand til at fylde mere. Relationen til vandet har derfor stor betydning i Skærbæk.

Vandet er på mange måder omdrejningspunktet for livet i Skærbæk. Beliggenheden ud til Lillebælt har haft betydning for de erhverv, der har været og stadig er i Skærbæk: Fiskeri, bådebyggeri og Skærbækværket. Lillebælt og Gudsø Vig indgår sammen med de åbne landskaber op mod Kolding Landevej i Naturpark Lillebælt. Og bæltet skaber en attraktiv ramme for både bosætning, rekreation og turisme i Skærbæk.

FRA ERHVERVSFISKERI TIL REKREATIVE FORMÅL

Der har været en stærk relation til vandet langt tilbage i historien. Det er naturligt, at denne relation styrkes i den fremtidige udvikling af lokalsamfundet. Flere erhverv, der ligger i Skærbæk har fortsat brug for adgangen til vand for at kunne eksistere og udvikle sig. Beliggenheden tæt på vand har betydet, at flere flytter til Skærbæk, fordi det er et attraktivt sted at bo. Med nye udlæg til boliger i kommuneplanen vil byen fortsat vokse. Derfor bliver der brug for mere plads til rekreative aktiviteter. Og her spiller aktiviteter ved og på vandet også en rolle.

Det er i den forbindelse vigtigt, at de rekreative funktioner har en tidssvarende kvalitet og kapacitet i forhold til efterspørgslen. Borgere i Skærbæk oplever, at havneområdet er presset på sin kapacitet, især med hensyn til parkering. Dette gælder selvfølgelig

først og fremmest i højsæsonen, hvor den centrale beliggenhed gør havneområdet i Skærbæk attraktivt for sejllende brugere og gæster. Det er en vigtig problemstilling i forhold til at opnå en fornuftig udnyttelse af byens arealanvendelse. Fleksibel udnyttelse af parkeringsarealer i nærheden af havnen er blevet foreslået som en løsning.

Der har gennem længere tid været peget på behovet for en udvidelse af havnen. Det vil være et omfattende projekt, som ville kunne gøre Skærbæk Havn til et endnu større aktiv. I sådan et projekt er det dog vigtigt at have havnens eksisterende kvaliteter for øje, da området rummer mange kulturhistoriske spor, der er en vigtig del af Skærbæks identitet.

KLIMAVAND En ny form for vand vil komme til at spille en rolle i fremtidens udvikling af Skærbæk: Klimavand. Klimaændringer medfører mere vand fra skybrud og oversvømmelser. Der skal derfor gøres plads til klimavandet i byen og i det åbne land. Selvom klimavand som udgangspunkt er en udfordring, kan det også blive en stor ressource både rekreativt og naturmæssigt, hvis det tænkes ind i måden at håndtere det på. Klimavandet kan derfor være med til at skabe nye relationer og muligheder for mennesker og natur i Skærbæk.

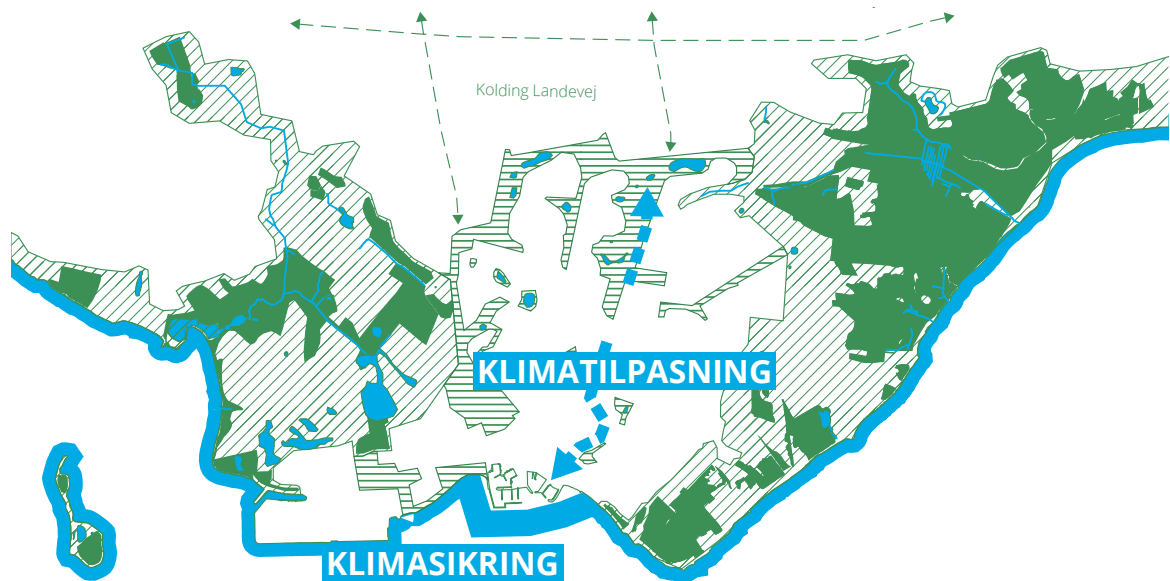
MÅLSÆTNING I KOMMUNEPLAN 2021-2033

...Det er et mål, at hele havneområdet udvikles efter en samlet plan, der tilgodeser de forskellige interesser og samtidig knytter området sammen, så det fremstår som en samlet helhed. Det er et mål, at muliggøre en udvidelse af Skærbæk Lystbådehavn mod sydøst, således at antallet af bådpladser kan øges, og at området kan forsynes med de for en moderne lystbådehavns drift nødvendige servicefaciliteter...

S.R.1 Rekreative formål, Lystbådehavn

S.E.4 Erhverv, Skærbæk Havn

S.BE.5 Boliger og erhverv, Skærbæk Havn

KLIMATILPASNING

Klimaændringer skaber behov for at tænke klimatilpasning og klimasikring ind i fremtidens byudvikling. Men klimavandet kan også tilføre Skærbæk nye rekreative og naturmæssige værdier.

ØGET NEDBØR OG HAVVANDSSTIGNING Klimaændringer i form af ekstremt vejr, havvandsstigninger og temperaturstigninger mærkes også i Skærbæk. Kortlægninger og analyser af nutidige og fremtidige oversvømmelser fra skybrud, hav og vandløb viser, at Skærbæk er udsat. Den nordlige del af byen er udfordret af kraftig nedbør. Vandet løber mod havnen og skaber oversvømmelser der. Samtidig er havnen udsat for oversvømmelse ved stormflod.

KLIMAVAND KAN GIVE MERVÆRDI Der er behov for at lave klimatilpasninger i Skærbæk. Udformningen af tilpasningerne kan medvirke til, at de tilfører Skærbæk nye rekreative og naturmæssige værdier.

I den nordlige del af byen kan der etableres klimabassiner. Med en udformning som naturlige søer, vil bassinerne både kunne bidrage som rekreative elementer for borgerne og som levested for både dyr og planter, samtidig med, at vandet parkeres fremfor at skabe oversvømmelser.

TILTAG Strømningen af regnvand fra den nordlige by til havnen kan ledes via en vandrede i vejarealerne og på den måde være med til at skabe et nyt rekreativt element i gadebilledet.

Behovet for en egentlig klimasikring mod havet på havnen kan udformes, så den både kan bruges rekreativt, f.eks. som siddeplads eller skate-bane, samtidig med, at den holder vandet væk fra land.

På samme måde kan udformningen af klimasikringen skabe levesteder for både dyr og planter, f.eks. i form af en stenmole, der fungerer som kunstigt rev.

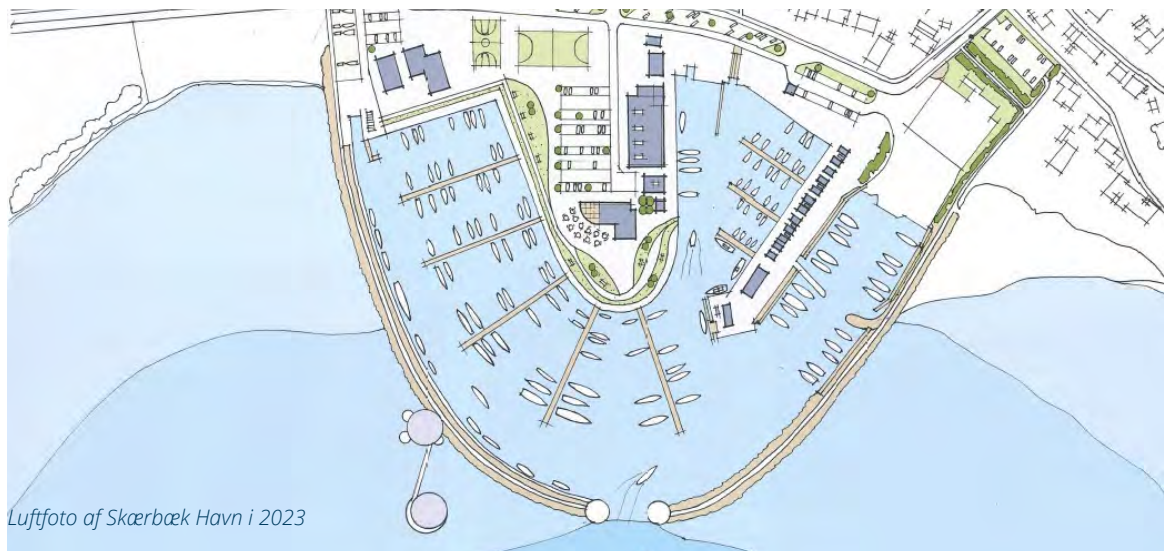
Det større regnvandsbassin i Tårup Østerkov ved Kongens Kvartér er et godt eksempel på, at et regnvandsbassin med tiden kan opnå en vis naturværdi og blive registreret som §3 sø. Her er bl.a. registreret blå libel, stor kejserguldsmed og flagermus-vandnymfe.

Skærbæk Havn 2017 efter stormflod.

Reference: Rekreativ træbrygge som del af klimasikringen på Lemvig havn.

Luftfoto af Skærbæk Havn i 2023

Skitse fra Cowi's Planværksted 2008, hvor en gruppe bestående af borgere med interesse i havnens udvikling deltog. Målet var, gennem et bredt samarbejde, at udarbejde forslag til udvidelse af havnen. Dokumentet indeholder bud på løsninger om eksempelvis vinteropbevaring af både, hvilket fortsat er en relevant problemstilling i 2024.

UDVIKLING AF HAVNEOMRÅDET OG STRANDPARKEN

Havnen og stranden udgør væsentlige dele af Skærbæks identitet, og giver Skærbæk et godt udgangspunkt for at skabe et attraktivt område for både byens indbyggere og de besøgende.

HAVNELIV Med fritidsfiskeri, lystbåde, spisesteder, turboat og fiskehus er der mange oplevelser og aktiviteter at gå på opdagelse i. Udviklingen af havnen er sket ved knopskydning. Det har ført til et havne- og strandområde, der ikke er optimeret i forhold til udnyttelse og funktioner, men som, på den anden side, rummer meget historiefortælling og specifikke lokaliteter, som har betydning for havnens identitet. Havnens funktioner appellerer bredt til mange bru-

gergrupper og skaber derved et alsidigt liv på havnen. Eksempelvis findes der vest for lystbådehavnen et slæbested for mindre både samt en lille bynær og meget børnevenlig strand.

OPTIMERING OG MODERNISERING Selvom havnen i dag byder på mange gode funktioner og er et charmerende havnemiljø, er der også plads til forbedringer i form af mere tidssvarende faciliteter samt bedre udnyttelse af arealerne.

En eventuel udvidelse af havnen vil være et selvstændigt projekt, der indebærer afvejning af mange hensyn og inddragelse af mange parter på og omkring

Ved Strandparken er der badebro og børnevenlig sandstrand. Vandet bruges aktivt til fritidsaktiviteter, både af børn og voksne.

havnen, herunder de erhvervsdrivende og de lokale brugere.

Det vil være relevant at tænke klimatilpasning ind i en evt. udvidelse, da området omkring havnen er udfordret af oversvømmelse. Med den rigtige udformning af klimatilpasningen, vil den kunne bidrage som rekreativt element på havnen. Samtidig bør hensynet til biodiversitet også tænkes ind, f.eks. i udformningen af nye moler, der kan blive levesteder for dyr og planter.

En styrkelse af havnelivet vil også kunne få en positiv betydning for Skærbæk Havnegade, byens hovedgade, hvor der er mulighed for etablering af butikker og service, der understøtter byliv. Et fremtidigt projekt kunne være en samlet udviklingsplan for havneområdet og Skærbæk Havnegade, hvor klimatilpasning, begrønning og forskønnelse af byrummet tænkes sammen.

STRANDPARKEN Strandparken i Skærbæk er et unikt rekreativt område ved Lillebælt – som også er en vig-

Reference: Midlertidig friluftscene på vand i forbindelse med festival på Avernakø.

tig del af Naturpark Lillebælt. Strandparken danner i dag ramme for mange rekreative aktiviteter, men rummer også mange naturværdier. Med et voksende indbyggertal vokser brugen af Strandparken. Det peger på en udvikling af faciliteterne.

Det kunne f.eks. være en midlertidig friluftsscene på vand, som nyt kulturelt samlingspunkt for byen. Det kunne også være et madpakkehus, der både kunne bruges af strandgæster, skoler og institutioner. Derudover kunne Klintegården udover at fungere som ishus, cafe eller restaurant også sælge lokale produkter. Hovedprioriteten vil ligge på, at Klintegaarden understøtter muligheden for øvrige rekreative aktiviteter i området, hvor for eksempel adgang til toiletfaciliteter er en grundlæggende forudsætning.

En øget brug af Strandparken med flere aktiviteter skaber behov for en samlet udviklingsplan for området, så alle interesser – naturmæssige som rekreative – kan koordineres.

REALISERING

En udvikling af havnen og strandparken kræver ikke nødvendigvis en større, fysisk planlægning. Til gengæld vil der være behov for projektudvikling og inddragelse, der tilgodeser de mange forskellige interesser, der er i og omkring havnen og stranden.

MANGE INTERESSER OG INTERESSETER I forbindelse med afklaring af omfanget af en eventuel udvidelse af havnen bør det vurderes i forhold til det samlede regionale behov. Der er mange interesser, der skal tilgodeses, og mange parter, der skal involveres i et sådant projekt. På samme måde vil en udvikling af Strandparken også kræve et mere detaljeret projekt- og procesforløb.

Der er fornylig blevet anlagt en ny trappe til Strandparken. Trappen er udført i robuste materialer med et lavt behov for vedligeholdelse.

MULIG FYSISK PLANLÆGNING

> **Plangrundlag** Inden for det eksisterende plangrundlag er der umiddelbart mulighed for at realisere de projekter, som fokusområdet peger på. En udvidelse af havnen vil sandsynligvis skulle miljøvurderes. Desuden er det vigtigt at have fokus på at sikre tilpas afstand til Skærbækværket på grund af eventuelle støjgener.

MULIGE PROJEKTER OG PARTNERSKABER

> **Fortsat udvikling af Strandparken og Klintegaarden** Strandparken og Klintegaarden vedligeholdes og udvikles løbende. Senest er trappen blevet renoveret med en langtidssikret løsning og Klintegaarden er blevet restaureret og har bl.a. fået nyt stråtag. Kommunen er i dialog med Skærbæk beboerforening om rammerne for en forpagtningsaftale for Klintegaarden.

> **Skærbæk Fiskerisamling** Det lille museum på havnen formidler historien om fiskeriet som en central del af havnens og byens identitet. Museet kunne i fremtiden få en mere fremtrædende rolle. Skærbæk Fiskerihavn har også tanker om at bygge nyt i det område, med både erhvervslivet og turisme for øje.

> **Udvikling af havn og havneområde** En eventuel udvidelse af havnen vil være et projekt med flere facetter og aktører, da der er flere berørte ejere, og projektet samtidig bør ses i relation til byens klimasikring.

> **Stenrev** Etablering af stenrev på vestsiden af havnen kunne hjælpe med at holde på sandet på børnestranden og samtidig gavne biodiversiteten.

> **Etablering af havhaver for borgere** Fredericia Kommune er i dialog med borgere i Skærbæk om muligheden for at etablere havhaver i lille skala, hvor man kan dyrke tang og muslinger, som kan være en skånsom måde at udnytte havets resurser på.

FN VERDENSMÅL 3 SUNDHED OG TRIVSEL

3.4 Fysisk og mental folkesundhed skal fremmes Skærbæk har i dag mange styrker i forhold til at give mulighed for et hverdagsliv, hvor fysiske fritidsaktiviteter i tæt kontakt med naturen er tilgængelige for mange. Både kommunen og lokale foreninger arbejder aktivt med at vedligeholde og udbygge byens friluftstilbud, særligt omkring Strandparken og Børup Sande.

FN VERDENSMÅL 17 PARTNERSKABER FOR HANDLING

17.17 Fremme effektive offentligt-private og civilsamfundspartnerskaber Både udvikling af havneområdet og af Strandparken er projekter, der afhænger af et godt samarbejde mellem flere parter. Det drejer sig bl.a. om Fredericia Spildevand (håndtering af regnvand), lodsejere på havnen, kommunen, som ejer Strandparken samt private aktører i forhold til at drive forretning gennem en forpagtningsaftale for Klintegaarden.

BÆREDYGTIG BY OG ET AKTIVT ERHVERVSLIV

#5

BÆREDYGTIG BY OG ET AKTIVT ERHVERVSLIV

Den fortsatte tilstedeværelse af de erhverv, der oprindeligt har været grundlaget for byens udvikling, er et vigtigt aktiv for Skærbæk - og en medvirkende faktor for byens autentiske havneliv og atmosfære. Byens erhverv kan desuden være med til at understøtte en bæredygtig udvikling i Skærbæk.

Landbrug, fiskeri, bådbyggeri og et kraftvarmeværk - flere erhverv har gennem tiderne spillet en vigtig rolle for Skærbæks udvikling. Selvom tiderne ændrer sig er de alle fortsat til stede - og er på hver sin måde et aktiv for byen.

STEDSSPECIFIKKE ERHVERV OG MEDFØLGENDE SERVICEFAG Fiskeri og landbrug er ikke længere erhverv, der beskæftiger mange. Alligevel er de stadig til stede og sætter sit præg på byen - i en mere nedtonet form, som ikke har den samme intensive drift og medfølgende gener. Derfor har de lettere ved at indgå i byen side om side med boliger, hvilket giver et varieret autentisk bymiljø.

Det liv og den aktivitet, det giver at have aktive erhverv i byen, er med til at gøre Skærbæk til en levende by med en stærk selvforståelse, hvilket mindsker oplevelsen af Skærbæk som forstad til Fredericia. Byens erhverv har en stærk tilknytning til byen. Mange af byens borgere er beskæftiget her - og er flyttet hertil på grund af arbejdet. Derfor er det vigtigt at understøtte, at der fortsat kan være industri og erhverv i Skærbæk, hvilket også er bæredygtigt i forhold til mobilitet, da det mindsker behovet for pendling ud af Skærbæk.

SAMEKSISTENS MELLEM VIRKSOMHEDER OG SKÆRBÆKS BORGERE For at vise gensidigt hensyn mellem virksomheder og borgere er det afgørende, at plan-

lægning for byen sikrer en fornuftig arealanvendelse, så byens borgere ikke udsættes for gener fra eksempelvis støj og lugt - og på den anden side, at virksomhederne ikke bliver begrænset i forhold til deres aktiviteter og muligheder for udvikling.

Ønsket om et fortsat aktivt erhvervsliv er derfor et parameter, der indgår i rammesætningen af de øvrige fokusområder, særligt i forhold til placering af rekreative funktioner og udvikling af boligområder. Eksempelvis sikres Kraftværksvej som forbindelse til Ørsted, hvor det er muligt at transportere tungt gods, uden at det er til gene for boligområder. Dette gøres ved at holde en respektafstand til Kraftværksvej, hvor der i stedet gives plads til den eksisterende beplantning.

VEJ- OG STISYSTEMER Det er vigtigt, at byens veje og stier deler den tunge trafik og bløde trafikanter på en hensigtsmæssig måde. Der er allerede flere cykelstier i Skærbæk, men byudvikling i den nordlige del af byen skal bygge videre på byens hierarki i forhold til færdsel.

Langs byens to indfaldveje er der i dag dobbelrettede cykelstier, hvilket giver sikker færdsel til Taulov og Fredericia. Nye stier i de nordlige boligområder skal hænge sammen med det eksisterende netværk af interne stier, så det er muligt at færdes sikkert til resten af byen og særligt til skolen.

Udbygning af mole ved Skærbæk Havn i starten af 1900'tallet.

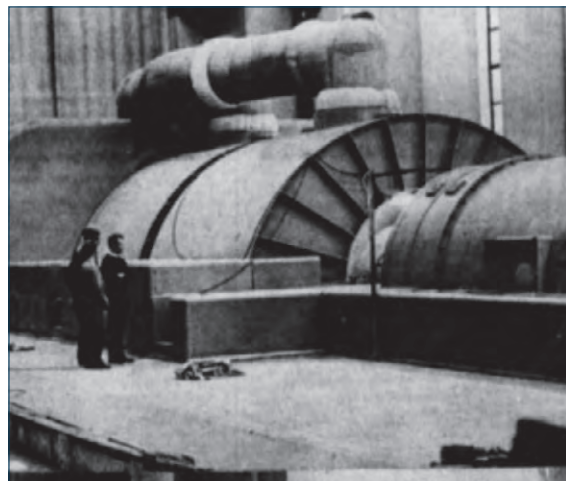
TRADITION FOR OMSTILLING

Kysten og vandet har sat sit præg på Skærbæk. Skiftende erhverv som fiskeri, teglværker, kraftværk og skibsbyggeri skyldes vandet, mens landbruget har trukket forskellige håndværk til. Historisk har der altid været et dominerende erhverv i byen. Når tiden er løbet fra det ene erhverv, har et andet taget over. Hvert enkelt af disse har sat deres præg på Skærbæk i hver sin periode og har efterladt sig spor, som stadig kan ses.

FRA LANDBRUG TIL FISKERI Skærbæk har altid været kendetegnet af byens stedsspecifikke erhverv. Anlæggelsen af fiskerihavnen i 1920 fik dette erhverv til at blomstre, og før den tid havde landbrug med dertil hørende servicefag været byens hovederhverv gennem 100 år. Sideløbende var der gang i byens tre teglværker og smed, høkere, barber og bagere drev deres forretninger. Og så lå der en telefoncentral.

Skærbækområdet har været beboet siden stenalderen. I 1800-tallet var Skærbæk den største landsby i Taulov Sogn. Landsbyen bestod af et antal større gårde med tilhørende håndværk som f.eks. smed, møller, tømrer, murer og tækkemand. På gårdene boede ejerne med familie og tjenestefolk. Byens øvrige indbyggere levede af deres jordlodder og af forefaldende arbejde. På grund af beliggenheden ved vandet var fiskeri en nærliggende bibeskæftigelse. Fra slutningen af 1800-tallet blev der anlagt flere teglværker, som kunne anvende leret i skrænterne og byens ledige arbejdskraft. Det sidste teglværk lukkede i 1960'erne.

Fiskeriets betydning voksede i sidste halvdel af 1800-tallet og dermed også ønsket om en egentlig havn. Dette ønske blev opfyldt med bygningen af Skærbæk fiskerihavn i 1920. Nu var fiskeri et fuldtidserhverv, som tiltrak mange fartøjer og folk. Fiskeriet kulminerede i årene før anden verdenskrig. Efterfølgende er havnen blevet ud-

Skærbækværket i 1950'erne.

videt som knopskud på fiskerihavnen, så havnen i dag består af tre havne.

Det er uklart, hvornår man begyndte at bygge både i Skærbæk, men adskillige virksomheder har i årenes løb bygget fiske- og lystfartøjer. Et enkelt bådebyggeri bygger fremdeles avancerede lystbåde i Skærbæk.

ENERGIBY Opførelsen af Skærbækværket med tilhørende funktionærboliger begyndte i 1946. Dermed opstod et skel mellem det gamle Skærbæk, hvor familier havde boet gennem generationer, og Værkbyen med dens tilflyttere. Det blev ikke bedre med oprettelsen af ELSAM i 1956 som samarbejdskontor for kraftværkerne vest for Storebælt.

Der gik et par generationer, før byen var vokset så meget, at tilflytterne blev accepteret, og skellet efterhånden blev visket ud. Dermed var vejen også banet for nye fællesskaber inden for idræt, friluftsliv og kultur.

Livet på havnen var domineret af et aktivt fiskeri-erhverv i første halvdel af 1900'tallet.

Siden da har energiområdet været inde i en vedvarende udvikling, der forventeligt vil fortsætte ind i fremtiden. I dag drives Skærbækværket af Ørsted, der med bio-massefyring og vindmøller satser på udvikling af grøn energi.

FORTSAT UDVIKLING AF ERHVERVSLIVET Skærbæk er kommet langt med opbygning af fællesskaber for alle indbyggere og med erhverv på forkanten af den grønne omstilling. Helhedsplanen har fokus på at fortsætte den positive udvikling, der dels bygger på udviklingsmuligheder for de eksisterende erhverv samt muligheden for at indtænke nye erhverv, der kan indgå i byen på en naturlig måde.

Havnen i Skærbæk, der som udgangspunkt er attraktiv på grund af sin placering i Lillebælt, har gode forudsætninger for at udvikles yderligere som naturligt samlingssted for både byens indbyggere og dens sejlene og kørende gæster.

Skærbæk Havn.

UDVIKLING OG FORNYELSE

Byens rammer skal understøtte, at små og store erhverv fortsat kan udvikle og forny sig. En gang i fremtiden kan nye erhverv måske udspringe på baggrund af de forudsætninger, som byen giver.

BUTIKSLIV PÅ SKÆRBÆK HAVNEGADEN Omkring 1970 var der i Skærbæk tre fiskeforretninger, et savværk, en smed, en bager, en barber, to damefrisører, to købmænd, et varehus, en trikotageforretning, tre banker, en kiosk, en maler, en murerforretning, slagter, posthus – og helt op i 1980'erne var der fire aktive bådebyggere samt en yachtservice i Skærbæk.

Butikkerne var koncentreret omkring Skærbæk Havnegade, hvilket har sat sit præg på gaden. I dag er mange bygninger omlagt til beboelse, men gaden kan potentielt igen rumme mere byliv i form af caféer, niche virksomheder og små byrum af rekreativ karakter.

Livet fra havnen kunne potentielt trækkes med op i Skærbæk Havnegade. Kommuneplanen giver mulighed for butikker på Skærbæk Havnegade, der kan være i tilknytning til egen bolig. Muligheden bliver imidlertid kun udnyttet i begrænset omfang. En fornyelse af byrummet i Skærbæk Havnegade i forbindelse med klimatilpasning, og at gaden påvirkes af havnens udvikling, er faktorer, der kan have afsmittende effekt på bylivet i Skærbæk Havnegade.

ERHVERV KNYTTET TIL HAVNEN Skærbæk Fiskerihavn er en selvejende havn med egen bestyrelse og økonomi. Havnen har udviklet sig fra at være ren erhvervsfiskeri, til nu at blive brugt både af erhvervsfiskere, fritidsfiskere og til at fungere som servicehavn for havbruget i Bæltet.

Eftersom fiskeriet er gået tilbage de senere år, er brugen af Østmolen gået fra et område med fiskeopkøbere, olie-

Skærbækværket har mulighed for at justere op og ned for produktionen af varme og el, hvilket er nyttigt i forhold til spidsbelastninger. Skærbækværket fungerer derved som et supplement til vind- og solenergi, som ikke kan øge produktionen på samme måde.

handler mm. til fiskerierhvervet, til et område med både grillbar, restaurant og en fiskehandler.

Der er et ønske i Skærbæk om udvikling af havneområdet, bl.a. med henblik på at kunne give erhvervslivet bedre faciliteter. Havnen består i dag af flere havne, som eventuelt kunne sammenlægges - eller integreres bedre med hinanden - i forbindelse med en etablering af en ydre mole og eventuelt landindvinding, der kan give plads til nye funktioner.

Målet med dette er, at der både kunne blive plads til bådebyggeri, men også bedre plads til rekreative elementer som klub for vandaktiviteter, nye cafeer, havnebad med vipper, en kreativ vandlegeplads, små butikker og en lille cafe. Fremtiden skal også gerne byde på en mo-

dernisering af eksempelvis fiskebutikken. Nye bygninger og modernisering af eksisterende bebyggelse skal udføres med omtanke, så der opnås en pæn sammenhæng mellem bygningerne på havnen.

SKÆRBÆKVÆRKET Skærbækværket har undergået en længere omdannelse siden sin start, hvor det var et kraftværk, der fyrede med fossile energikilder, til i dag, hvor der fyres med træflis og varmeproduktion er blevet en vigtig del af værkets funktion.

Fremtidens kraftvarmeverk vil indgå som en del af flere forskellige løsninger, der i samspil producerer den energi, der efterspørges. Derfor vil Skærbækværket sandsynligvis videreudvikles i fremtiden og vil spille en rolle i forhold til den grønne omstilling.

REALISERING

Skærbæk rummer både store og små virksomheder - og potentielt mulighed for flere virksomheder med lav miljøklasse, som er mulige at placere i bymidten. Derfor foregår realisering af fokusområdet på mange forskellige niveauer.

GRØN I VERDENSKLASSE Fredericia Kommune har en vision om at være omdrejningspunkt for grøn energi og skabe synergi mellem virksomheder indenfor power2x. Derfor er det vigtigt at sikre muligheden for en videreudvikling af den eksisterende energi-infrastruktur, der er knyttet til Skærbækværket.

NYE MULIGHEDER Skærbæks attraktive miljøer kombineret med byens stigende befolkningsvækst kan skabe nye muligheder for etablering af flere små-erhverv i Skærbæk, eksempelvis kontor-fællesskaber og kreative virksomheder.

Skærbækværket set fra syd.

MULIG FYSISK PLANLÆGNING

- > **Eksisterende arealudlæg understøtter erhvervslivet** De nuværende kommuneplanrammer og lokalplaner understøtter erhvervslivets muligheder i Skærbæk og indeholder arealreservationer for henholdsvis Skærbækværket og Quorning Boats.
- > **Bæredygtig byudvikling** Lokalplanlægningen i Skærbæk skal understøtte en hensigtsmæssig forsyningsinfrastruktur, så resourceforbruget optimeres. Dette gøres ved at tage højde for varmeforsyning, spildevand med videre tidligt i processen.

MULIGE PROJEKTER OG PARTNERSKABER

- > **Udvikling af havneområdet** Et projekt, hvor havneområdet udvikles og nytænkes, kan have afsmittende effekt på erhvervslivet i hele byen og skabe behov for nye service-funktioner relateret til rekreative, maritime aktiviteter.
- > **Dobbeltudnyttelse** Skærbæk Beboerforening har løbende dialog med Ørsted. Der er et potentiale i at indgå aftaler om brug af faciliteter som parkering, særligt i havnens højsæson og i forbindelse med specifikke begivenheder på havnen.
- > **En fortsat aktiv havn** Det er vigtigt for fiskerihavnen, at der fortsat kan drives fiskeri med de faciliteter, der er nødvendige. Havnen har i dag de nødvendige af- og pålæsningsmuligheder for lastbiler, der kommer i forbindelse med handel af fisk. Fiskerihavnen har p-pladser til havnens brugere, men pladsen kan være presset i weekenderne. Fiskerihavnen er i øjeblikket i gang med en større renovering af beddingsvognen, så det fortsat er muligt at sætte større fartøjer på bedding.

FN VERDENSMÅL 7 BÆREDYGTIG ENERGI

4.a Andelen af vedvarende energi skal øges Helhedsplanen forholder sig til Skærbæksværkets arealreservationer i kommuneplanen, der skal sikre værkets fortsatte udvikling og fornyelse i retning af mere grøn energi.

FN VERDENSMÅL 9 INDUSTRI, INNOVATION OG INFRASTRUKTUR

9.1 Pålidelig, robust og bæredygtig infrastruktur Den helhedsorienterede planlægning af byudvikling i Skærbæk kan danne grundlaget for den videre planlægning for spildevand, varmeforsyning og regnvandshåndtering i det nordlige Skærbæk, så der nemmere opnås en god koordinering mellem de enkelte byudviklingsområder.

HELHEDSPLANENS REALISERING

Helhedsplan for Skærbæk er vedtaget af Fredericia Byråd. Det er derfor en plan, der binder byrådet som overordnet strategi for den udvikling, der skal ske fremover i Skærbæk.

FÆLLES ANLIGGENDE Det er en vigtig pointe, at helhedsplanen er et fælles anliggende for både byrådet og for borgerne i Skærbæk. Planen er et fælles aftalegrundlag for dialogen mellem Fredericia Kommune og lokalsamfundet om udviklingen i Skærbæk. Begge parter har mulighed for at få de gode intentioner i planen til at leve gennem forskellige initiativer.

Efter vedtagelsen af helhedsplanen starter en ny fase, hvor indholdet løbende skal konkretiseres og defineres i forskellige planer og handlinger. Under hvert af helhedsplanens fem hovedgreb er der en beskrivelse af forskellige muligheder, der kan være i forhold til realisering.

Mulighederne er defineret på flere niveauer:

- Mulig fysisk planlægning, der beskriver, hvordan en udviklingsmulighed kan indarbejdes i kommuneplanen, eller i andre plangrundlag. Det er byrådet, der beslutter, i hvilket omfang det skal ske.
- Mulige projekter, der beskriver hvordan en udviklingsmulighed kan defineres som et konkret projekt, der arbejdes videre med i forhold til realisering. Projekterne kan sættes i gang af byrådet og gennemføres af Fredericia Kommune - evt. i et samarbejde med repræsentanter fra byen. Projekterne kan også sættes i gang og

gennemføres i og af lokalsamfundet selv. Det vil sige af beboerforening, private aktører eller lokale borgere.

- Mulige partnerskaber, der beskriver, hvordan en udviklingsmulighed kan bæres videre i forskellige samarbejdsfora, der enten er privat-offentlige samarbejder, eller er rent offentlige eller private samarbejder.

Derudover kan der være mange andre muligheder for at realisere en idé fra helhedsplanen, ligesom forudsætningerne kan ændre sig undervejs og nye muligheder kan opstå. Eksempelvis kan helhedsplanens hensigter og fokus inspirere til nye idéer, der ligger i forlængelse af planen. Brugen af scenarier kan være et godt værktøj i dialogen mellem Fredericia Kommune og lokalsamfundet, når der skal vælges mellem forskellige idéer og tiltag.

Udnyttelsen af udviklingspotentialet i helhedsplanen er derfor ikke alene et politisk eller kommunalt anliggende. Det er muligheder, som kan gribes og udvikles yderligere af både byråd, kommune, borgere og investorer.

FREMTIDIG OPDATERING Enhver overordnet strategi skal med mellemrum revideres. Hvornår tidspunktet for en opdatering af helhedsplanen er nødvendig, kan der ikke siges noget om på forhånd. Men helhedsplanens vitalitet vil gennem de næste år blive evalueret, bl.a. i dialogen mellem Fredericia Kommune og lokalsamfundet i Skærbæk, så der sikres et fortsat fokus på helhedsplanens målsætning og Skærbæks udvikling.

BAGGRUND

Med 2.626 indbyggere er Skærbæk det næststørste lokalsamfund i Fredericia Kommune. Skærbæk by er vokset hurtigt gennem de seneste år. Det stiller nye krav til, hvordan den fysiske planlægning kan være med til at sikre, at Skærbæk forbliver et bæredygtigt og attraktivt lokalsamfund.

LOKALBYEN SKÆRBÆK Skærbæk er udpeget som lokalby i Fredericia Kommunes bymønster. Skærbæk har daginstitution, skole, ældrevenlige boliger, dagligvareforsyning, kollektiv trafikbetjening og private servicevirksomheder, samt en række arbejdspladser, hvoraf Ørsted A/S er den største.

Som lokalby, der rummer både privat og offentlig service, danner Skærbæk et naturligt udgangspunkt for byudvikling. Det skal være med til at sikre et varieret og forskelligartet udbud af bosætningsmuligheder og bomiljøer i Fredericia Kommune.

Helhedsplanen fokuserer på, hvordan nye boligområder kan integreres i den eksisterende by og den omgivende natur

RELATIONEN TIL TAULOV Skærbæk ligger i Taulov Sogn. Taulov var før kommunalreformen i 1970 administrativt centrum i en selvstændig kommune, med bl.a. kirke, kommunkontor, banegård og plejehjem.

Der har gennem tiden været en klar bevidsthed om forskellene mellem Taulov og Skærbæk, men også et samarbejde mellem de to byer. I dag er flere funktioner fælles for de to byer. De spænder fra Elbohallen, fælles klassetrin 7.-9. klasse på Taulov Skole, kirke, bibliotek, Taulov aktivitetscenter, lystbådehavn og foreninger til det fælles blad, "Tau-bæk Nyt".

De to bysamfund udgør på denne måde et bymæssigt centrum i den vestlige del af Fredericia Kommune.

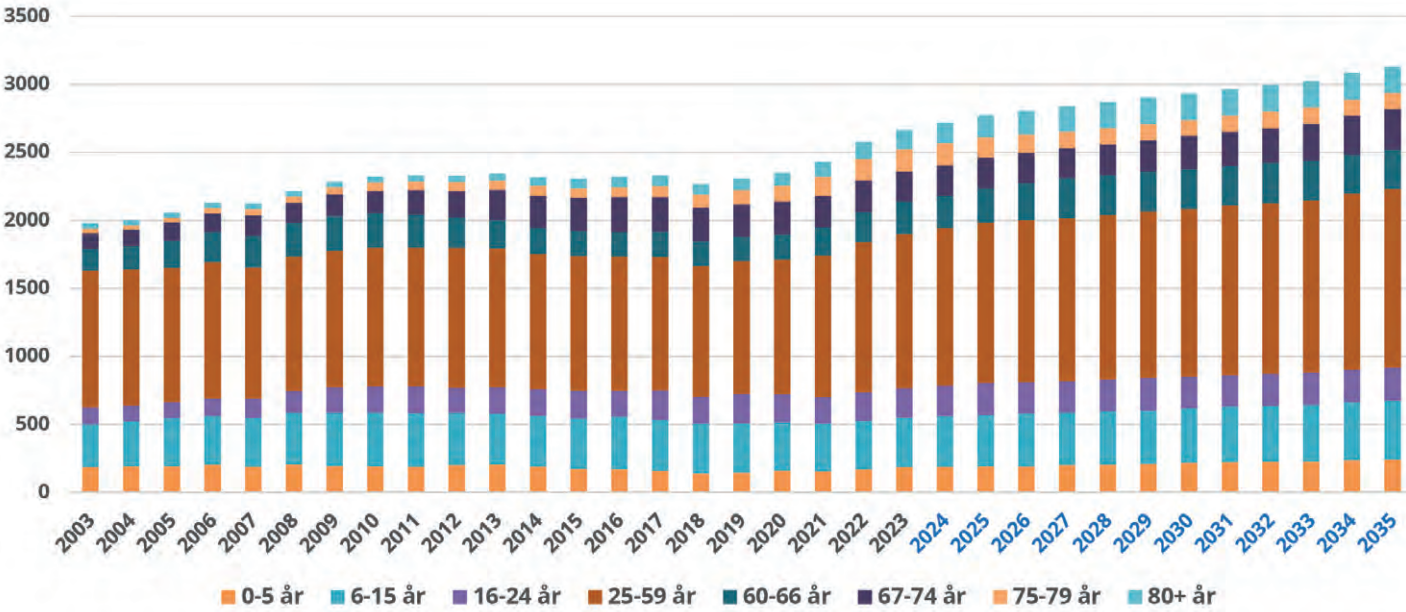
Taulov er vokset mod syd, ned til Kolding Landevej. Skærbæk er vokset – og kommer til at vokse mod nord. Det er et stærkt, lokalt ønske, at de to byer ikke vokser sammen. Derfor sætter helhedsplanen fokus på, hvordan en grøn korridor bestående af åbent land og natur kan sikre dette.

SKÆRBÆK VOKSER Skærbæk-området har oplevet en tilvækst i befolkningstallet over de sidste 20 år, dog med en mindre nedgang omkring 2017. Fredericia Kommunes Befolkningsprognose 2023 viser, at tilvæksten forventes at fortsætte frem mod 2035.

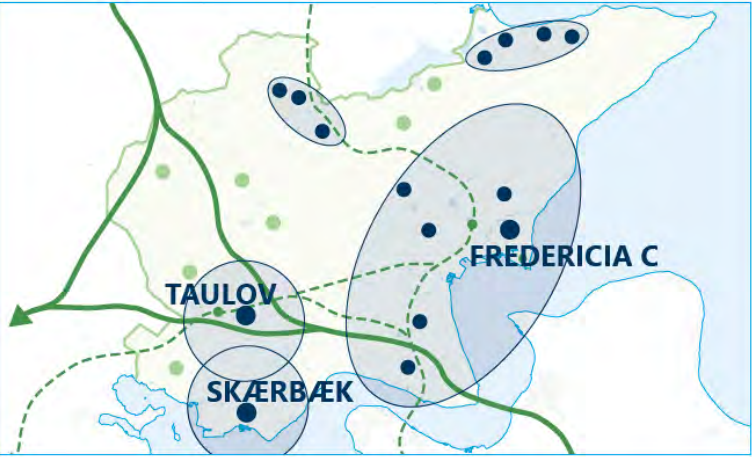
Den største relative tilvækst fra 2003 til 2023 er sket blandt seniorerne. Tallene fra befolkningsprognosen peger på, at den største relative tilvækst frem mod 2035 vil komme til at ske i aldersgrupperne 67-74 år, 80+ år og 0-5 år.

I perioden fra 2003 til 2022 er der opført 390 boliger i Skærbæk afdeling af skoledistrikt Fjordbakkeskolen. Heraf er 161 parcelhuse, 170 rækkehuse og 59 lejligheder.

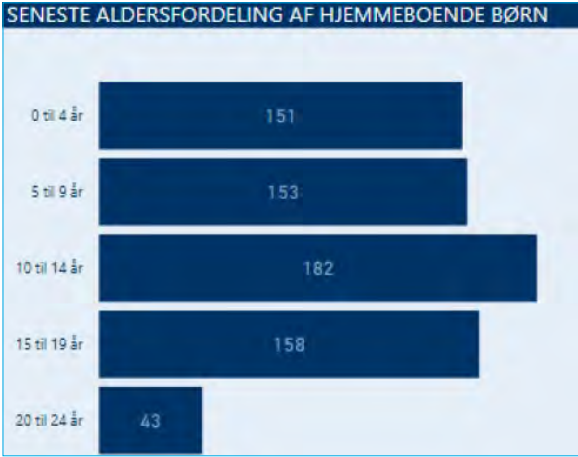
Frem mod 2034 viser kommunens Boligbyggeprogram, at der forventes opført 328 boliger, fordelt på 130 parcelhuse, 148 rækkehuse og 50 senioregnede boliger. Disse tal er dog ikke baseret på de udlæg til boliger, som helhedsplanen skitserer, men bliver revideret på baggrund af kommunens kommune- og lokalplanlægning.

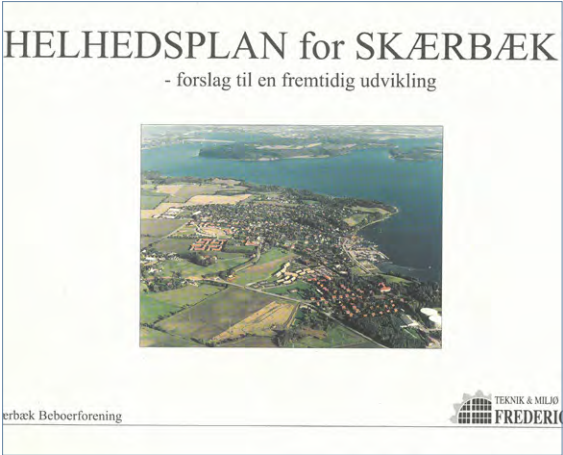
Grafen viser befolkningsudviklingen i Skærbæk på aldersgrupper. Historiske tal 2003 til 2023 og prognosetal 2024 til 2035. Kilde: Fredericia Kommune, Befolkningsprognose 2023.

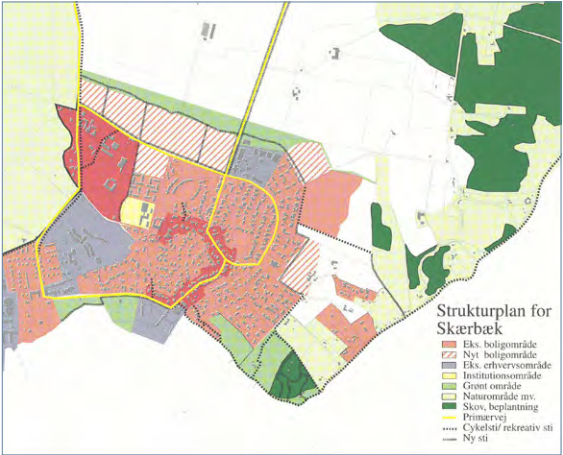
Lokalbyen Skærbæk i relation til resten af Fredericia Kommune.

Aldersfordeling blandt hjemmeboende børn i Skærbæk.

Den første helhedsplan for Skærbæk blev lavet i 1997.

Strukturplan for Skærbæk i helhedsplanen fra 1997.

HELHEDSPLAN 2.0

I 1997 udarbejdede Fredericia Kommune sammen med Skærbæk Beboerforening den forrige Helhedsplan for Skærbæk. Helhedsplanen havde fokus på forbedring og forskønnelse af det fysiske miljø og indeholdt skitseforslag for fire områder i Skærbæk: Havnen og miljøet omkring Fjordvejen, Skærbæk Skole, Strandparken og nye boligområder nord for Skærbæk Ringvej.

BEHOV FOR NY PLAN Meget er sket siden 1997. By-samfundet er vokset, og de flere mennesker har skabt et større pres på brugen af faciliteterne i Skærbæk. Samtidig presser byudviklingen naturen og landskabet mod nord og mod øst. Med udsigt til flere borgere i Skærbæk også i fremtiden, er der skabt et behov for at lave en ny helhedsplan for Skærbæk.

Lokalsamfundet har om nogen mærket udviklingen og forandringerne. Derfor er der en naturlig bekymring over, hvordan den stærke lokale identitet kan

bevares og styrkes, også selvom byen vokser. Derfor har borgerne ønsket, at en ny helhedsplan har fokus på, hvordan der kan skabes en kvalitativ ramme for den udvikling, der har været – og kommer til at være fremover – uden at der gives køb på Skærbæks særlige identitet. Den kvalitative ramme skal derfor både rumme hensynet til landskab og natur, og samtidig skabe plads til nye boliger og til en udvidelse af service- og rekreative faciliteter.

Efter helhedsplanen fra 1997 er udviklingen af Skærbæk Havn blevet behandlet i forbindelse med en workshop i 2008, som udmøntede sig i en skitsering af en havneudvidelse. Muligheden for udvidelse er efterfølgende indarbejdet i kommuneplanen, men er ikke blevet realiseret. Idéoplægget i indeværende helhedsplan bygger videre på de oprindelige tanker fra 2008, men forholder sig til havnens nuværende potentiale og udfordringer.

Omkring 50 borgere har været engageret i processen ved at deltage i workshops, arbejdsgrupper og ved at være i dialog med Fredericia Kommune i forbindelse med udarbejdelse af planen.

HELHEDSPLANPROCESSEN I april 2022 igangsatte Bosætnings- og Turismeudvalget udarbejdelsen af en ny helhedsplan for Skærbæk.

Igangsættelsen skete på opfordring fra borgerne i Skærbæk, der ønskede en mere målrettet og velbegrundet udvikling af lokalsamfundet med udgangspunkt i et langsigtet, bæredygtigt perspektiv. Politisk er der lagt vægt på, at helhedsplanprocessen indeholder en høj grad af samarbejde og inddragelse af lokalbefolkningen i Skærbæk.

Der blev etableret et helhedsplanudvalg, bestående af borgere fra Skærbæk og embedsfolk fra Fredericia Kommune, dette for at sikre en tæt dialog mellem lokalsamfund og kommune om helhedsplanlægningen.

På baggrund af et borgermøde afholdt i september 2022 blev der nedsat seks lokale arbejdsgrupper, der har arbejdet med temaerne Bosætning, Byens funktioner, Erhvervsliv, Fællesskab, Natur og Vision. Oplæg

fra arbejdsgrupperne er indgået som værdifuldt input til kommunens udarbejdelse af helhedsplanen for Skærbæk. Under udarbejdelsen af helhedsplanen er der løbende afholdt koordineringsmøder i helhedsplanudvalget, hvor blandt andet indholdet i helhedsplanen og aktuelle forhold med betydning for planen er blevet drøftet.

Helhedsplan for Skærbæk er vedtaget af Fredericia Byråd. Planforslaget har forinden været i offentlig høring i otte uger, hvor borgerne har haft mulighed for at kommentere på planens indhold. I forbindelse med den offentlige høring blev der også afholdt et borgermøde i Fredericia Idrætscenter, hvor knap 300 borgere deltog.

Efter den offentlige høring har Byrådet stilling til, om der evt. skal indarbejdes ændringer i helhedsplanen, hvorefter den vedtages som overordnet strategi for udviklingen i lokalsamfundet (ændres inden offentliggørelse af vedtaget plan. Red.).

HELHEDSPLANER I FREDERICIA KOMMUNE

Helhedsplaner vedtages af Fredericia Byråd og læner sig op af kommunens øvrige vedtagne strategier og politikker, herunder Strategi for bæredygtig udvikling og Vision 2033.

Helhedsplanen er en uformel plan, som Fredericia Kommune udarbejder i samarbejde med lokalsamfundet. Vi bruger helhedsplanformatet, fordi det giver en enestående mulighed for at kigge detaljeret på potentialer og udfordringer for det enkelte lokalområde - med en højere grad af borgerinvolvering, end der normalt er mulighed for.

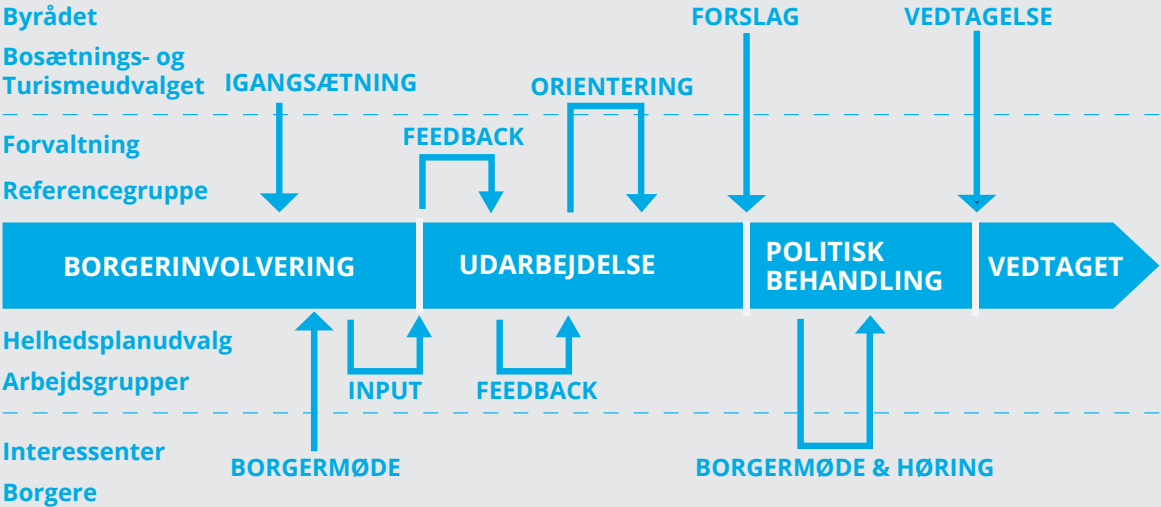
HVAD ER EN HELHEDSPLAN Helhedsplanen tager udgangspunkt i den fysiske udvikling og dermed den fysiske planlægning. Planen kan beskrive udviklingspotentialer i forskellige skalaer, fra helt overordnede strukturer for f.eks. natur og landskab over forslag til strukturplaner for nye boligområder til udvikling af byparker, legepladser og lignende.

Selvom helhedsplanen ikke indgår i det formelle

danske planhierarki, ser vi den som en overordnet strategi for udviklingen i lokalsamfundet. Helhedsplanen er derfor et aftalt grundlag for den videre dialog mellem Fredericia Kommune og lokalsamfundet om den udvikling, der skal foregå i lokalområdet.

Helhedsplanen kan også fungere som overligger for lokale initiativer og projekter, der kan handle om andre emner end fysisk udvikling. Det kan f.eks. være fokus fællesskaber, arrangementer, lokale samarbejder o.lign.

Planen udarbejdes i et samarbejde mellem lokalsamfundet og kommunen: Borgerne bidrager med deres visioner, drømme og ønsker til den fremtidige udvikling. På den måde inddrages vigtig lokal viden om og kendskab til den lokale identitet – og det særlige, der gør lokalområdet attraktivt.

Proces for udarbejdelse af helhedsplaner.

Kommunen faciliterer processen, og bearbejder borgernes visioner, drømme og ønsker, så der kan arbejdes videre med dem inden for lovgivningen og den politiske ramme i form af Vision 2033, politikker, strategier og planer for Fredericia Kommune.

Helhedsplanen godkendes af Fredericia Byråd, først som et forslag, der sendes i offentlig høring i lokalsamfundet, siden som vedtaget overordnet strategi for udviklingen i lokalsamfundet. Herfra kommer helhedsplanen til at fungere som udgangspunkt for dialog om planlægning, projekter, samarbejder og partnerskaber mellem kommune og lokalsamfund.

SAMMENHÆNG MED ØVRIG PLANLÆGNING Helhedsplanen ligger skalamæssigt mellem kommuneplanlægning og lokalplanlægning, men er ikke

en del af det danske planhierarki. Den er derfor alene bindende som aftalegrundlag mellem Fredericia Byråd og lokalsamfundet.

Udviklingspotentialerne i helhedsplanen har karakter af idéer og eksempler og vil kræve yderligere bearbejdning, før de kan realiseres.

Potentialerne kan derfor kræve kommune- eller lokalplanlægning, anden sektorplanlægning og / eller sagsbehandling efter planloven og tilgrænsende lovgivninger. Konkrete idéer om stiforløb og lignende på privat ejendom realiseres kun, hvis lodsejerne er indforstået med dette.

Der lægges derfor ikke op til, at helhedsplanen kan føres ud i livet 1:1, uden yderligere bearbejdning eller planlægning.

DET POLITISKE OPHÆNG FOR HELHEDSPLANEN

Fredericia Byråd har med Vision 2033 sat den overordnede retning for kommunens udvikling de næste 20 år. Herudover har kommunen vedtaget en række politikker, strategier og planer, der danner grundlaget for kommunens arbejde på en lang række fagområder.

Politikker, strategier og planer Indholdet i Helhedsplan for Skærbæk er blevet screenet i forhold til, hvordan den forholder sig til visionen og de vedtagne politikker, strategier og planer. Ud fra screeningen vurderes det, at indholdet i helhedsplanen især er relevant i forhold til Vision 2033, Planstrategi 2023, Kommuneplan 2021-2033, Strategi for Bæredygtig Udvikling: Fredericia for Verdensmålene 2024-27, Naturplan Fredericia og til den kommende Bosætningsstrategi.

Vision 2033 Helhedsplanen understøtter Grøn i verdensklasse, idet Skærbæk huser flere virksomheder, bl.a. Ørsted, der kan udvikle grønne produktions-, energi-, og vidensarbejdspladser.

Den understøtter Unikke oplevelser hver dag, idet Skærbæk ud over at kunne tilbyde et unikt bymiljø også ligger midt i Danmarks største naturpark, Naturpark Lillebælt.

Endelig understøtter den Børnefamiliernes førstevalg, idet helhedsplanen fokuserer på, hvad der skal til for at skabe grundlaget for et attraktivt lokalmiljø for børnefamilier.

Planstrategi 2023 Helhedsplanen understøtter de strategiske retninger i Planstrategi 2023, der tager udgangspunkt i, hvordan Vision 2033's overordnede mål kan omsættes til fysisk planlægning.

Helhedsplanen understøtter særligt de strategiske retninger i forhold til at beskytte natur og fremme biodiversitet, skabe sammenhængende vandruter, samt udviklingen af spændende og attraktive by- og lokalmiljøer i høj kvalitet.

Kommuneplan 2025-2037 Helhedsplanen tager udgangspunkt i den fysiske planlægning, og indeholder flere elementer, der indgår i kommuneplanlægningen: Natur, økologiske forbindelser, rekreative stier og rammer for bolig- og erhvervsplanlægning. Kommuneplanen for Trekantområdet og Fredericia Kommune skal revideres inden udgangen af 2025.

Det vil i den forbindelse blive vurderet, om eller hvordan helhedsplanens forslag til en ændret overordnet planlægning kan komme til at indgå i revisionsarbejdet.

Strategi for Bæredygtig Udvikling 2024-27 Helhedsplanen understøtter By og lokalsamfund i balance, idet planen har fokus på, hvordan Skærbæk også i fremtiden kan forblive et bæredygtigt og attraktivt lokalsamfund.

Den understøtter Vandet omkring os og Livet i naturen, idet planen har fokus på den rekreative brug

Et bredt flertal af byrådets partier godkendte i april 2023 Vision 2033 Fredericia - Fremtidens centrum. For den grønne omstilling. For kulturen. For børnefamilierne.

Visionen fungerer som overligger for Fredericia Kommunes udvikling over de kommende ti år. Helhedsplan for Skærbæk er derfor med til at udmønte visionen.

af både havn og naturarealer rundt om Skærbæk og ud til Lillebælt.

Naturplan Fredericia Naturplan Fredericia blev vedtaget i 2005, og står over for en revision. Helhedsplanens store fokus på natur, landskab og rekreative stiforbindelser i og omkring Skærbæk kan fungere som input til revisionsarbejdet.

Bosætningsstrategi Det er besluttet, at der skal udarbejdes en Bosætningsstrategi for Fredericia Kommune. Formålet med bosætningsstrategi er både at tiltrække nye borgere og fastholde eksisterende borgere ved at skabe et fornyet image om

kommunen, synliggøre muligheder og tilbud for borgere, eksempelvis sikre gode boliger gennem hele livet, mange fritidsaktiviteter og nærhed til blå/grønne områder.

Helhedsplanens fokus på, hvordan Skærbæk bevarer og videreudvikles, som en levende og attraktiv landsby, kan fungere som input til arbejdet med bosætningsstrategien.

Klimatilpasningsplan 2022 Helhedsplanen indeholder forslag til, hvordan behovet for klimatilpasning kan indgå som nye, rekreative og naturmæssige værdier i Skærbæk.

Tak til Skærbækborgere, som har været med i opstarten af udarbejdelsen af helhedsplanen

Aksel G. Sørensen; Anne-Dot Hertel; Bodil Munk Hansen; Bodil Nepper; Christian A. Ploug; Finn S. Pedersen; Flemming K. Sørensen; Frank Henriksen; Inger Juul; Inger Quorning; Jakob Roepstorff; Jakob Søbye; Jens Quorning; Jonna Heebøll; Jytte Kaad; Jørgen Berth; Jørgen Munk Hansen; Karsten Kiehn; Klaus Hougaard; Kristian Meldgaard; Lars Michael; Lene Quorning; Lise Kiilerich Hyttel; Louise Høgfeldt; Maria Feenstra; Marianne Norup; Michael Mikkelsen; Michael Rasmussen; Morten Weeth; Niels Juul; Niels Jørn Krogh; Niels Peter Faurby; Ole Tøfmark; Paul-Frederik Bach; Per Sørensen; Peter Nørholm; Peter Schelde; Sv. Erik Kristensen; Thomas J. Nielsen; Tommy Richterhausen

Billedrettigheder:

Tegnestuen Arken: side 47
SDFE Dataforsyningen: Side 4-5 og 42-43
Billeder anvendt med tilladelse fra Skærbæk Beboerforening: side 1, 3, 13, 16-17, 19, 21, 24, 33, 35, 39, 53
Fredericia Kommune: side 26-27, 31, 33, 35, 53
Artelia Rådgivende Ingeniører: side 47

Gothersgade 20 · 7000 Fredericia
Tlf.: 7210 7000 · kommunen@fredericia.dk
www.fredericia.dk

Fredericia
Kommune

